

זאת ה'תורה

שבת פרשת צו תשע"ט

שיעורי תורה והתוועדויות חסידיות
מהרב **יצחק גינזבורג** שליט"א

גַּל עֵינַי וְאַבְיָטָה נִפְלְאוֹת מִתּוֹרַתְךָ

איך שיכור נותן
מתנות לאביונים?

10

קצר
ולעניין!

המשכת יסוד אבא
נקודה מעובדת משיעור

03

התפשטות משה - מרדל"א לעשיה
סעודת ר"ח אד"ש

04

טכנולוגיה
- לא צריך
לרדוף אחריה

25

לסעודת פורים
קובץ מיוחד לפורים

31

ניגון חסידי
ליהודים היתה אורה

34

טעם מצוה
חלב ודם

35

ברכות בחשבון
עיון בפסוקי הפרשה

42

המדור אינדיבי
לא תכבה

45

הסיפור החסידי
רבי שלמה מקארלין

38

מענות ותשובות
תשובות הרב לשואלים

40

הקדמת המערכת

פורים שמח ושבת שלום לכל הקוראים היקרים, בין שטף האירועים מעבר לים, אנחנו עם עוד חוברת **ואביטה** מלאה בדברי תורה וחסידות המשובבים את הנפש.

בחוברת השבוע:

נפתח עם **נקודה מעובדת** מהתוועדות ר"ח אדר שני הפורימית, העוסקת ב**גילוי יסוד אבא – סוד פורים**, שהוא-הוא סודו של משה רבינו – בעולם האצילות ובעולמות התחתונים, כפי שהדבר מתבטא בעבודת ה'. משם נעבור, כדרכנו ל**שיעור עצמו** [המלא והגדוש כל טוב, בעבודת הפורים ובעבודת כל השנה – שבכדי לסיים את כולו כנראה תצטרכו ללמוד אותו בתענית אסתר, בפורים, בשושן פורים ובשבת. כדאי לכם!], בו יתבארו הדברים באריכות, בתוספת **עבודת הידע-לא-ידע של פורים**, ועוד ועוד.

השבוע תחת מעין גנים, ובתקוה שהחוברת תמצא אתכם עוד בעיצומו של חג הפורים (כפי ששמתם לב, החלוקה הוקדמה השבוע לרגל החג), יש לנו **קובץ מיוחד על הגלגל ענק של פורים** ולאן הוא יכול להקפיץ אותנו. **בטעם מצוה** נלמד על מסירת הרצון והתענוג שב**איסור מאכלות אסורים**. ב**סיפור החסידי** נקרא על רבי שלמה מקארלין ועל הכרת הכומר הרשע כהמן בקדושתו. **במענות ותשובות** נקרא (שוב) על ענייני המהפכה הרביעית ועוד תשובות קצרות. **בברכות בחשבון** נלמד על התופעות המעניינות בפסוק: "זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי ה' ביום הקריב אתם לכהן לה".

נחתום את הגליון עם **רזי** שילמד אותנו על אש התמיד **במדור לילדים**. **הפרסים השווים עדיין מחכים לכם**.

תזכורת:

הרב נמצא כעת במסע באמריקה הצפונית. בשבוע הבא צפויים – בימים שני-שלישי-רביעי – מספר שיעורים בטורונטו, קנדה. שמו לב להודעות על זמני השיעורים והשידור החי בע"ה ובלנ"ד.

שבת שלום ומבורך,
המערכת

לקבלת השיעורים במייל ולהצטרפות לצוות המפיצים: itiel@pnimi.org.il

עריכה: אביב מויאל | **עיצוב:** דעה צלף | **מערכת:** הרב יוסי פלאי, בעז יעקבי ואיתאל גלעדי

המשכת יסוד אבא

נס פורים הוא המשכת הארת יסוד אבא – סוד "מרדכי בדורו כמשה בדורו" – גם לעולם הבריאה. מובן כי המשך העבודה – הפורים החסידי, בחגי הגאולה, ועד לביאת המשיח – הוא המשכת אותה הארה גם ליצירה ולעשייה. גם שלש מדרגות אלה מקבלות ביטוי ב'עבודה', כפשוטו, שענינה החדרת הבטול של עולם האצילות גם בעולמות התחתונים:

המשכת הבטול לבריאה – ע"י מרדכי הצדיק – היא החדרת חיות בטול אלקי בלמוד גמרא (שמצד עצמו מורגש כשכל אנושי). ובעיקר, **בטול ואיון הזמן**, המתחדש בעולם הבריאה, יש מאין, והגמשתו-הכפפתו לאור האלקי.

המשכת הבטול לעולם היצירה – על ידי הבעל שם טוב, וממשיכי דרכו – היא החדרת **בטול אלקי למדות הלב** (המתהוות 'יש מיש' ביצירה), בטול הרגשת ה'יש מי שאוהב ו'יש מי שירא' (תוך הכרה ש"תכלית הידיעה שנדע שלא נדע"), עד לדרישה לעבודה ללא כל מבוקש אישי, גם המבוקש האלקי הגבוה ביותר, עבודה "שלא על מנת לקבל פרס".

המשכת הבטול לעולם העשייה – התכלית המבוקשת בדורנו, עבודת המשיח – היא החדרת הבטול גם ל"אף עשיתי", מתוך תודעת "המעשה הוא העיקר". ענינו של עולם העשייה הוא שכלול היש, המתבטא בדורנו בקדמה הטכנולוגית. יש לבטל את רדיפת הקדמה – במקום להשתעבד למירוץ הטכנולוגי יש לשעבד אותו להפצת הקדושה, ולהמיר את הרדיפה החיצונית ב"בקש שלום ורדפהו", תיקון-שכלול האנושות בממד העשייה.

כמו שמאריך ומעמיק אדמו"ר הזקן להסביר בתניא, בנפשו של כל יהודי קיים ניצוץ של משה רבינו, המאפשר לו לעבוד את ה' באופנים הנעלים והעמוקים ביותר. האריז"ל מלמד כי משה רבינו – שסודו מדרגת "יסוד אבא" – מתגלה בחמש מדרגות בעולם האצילות, וכל אחת מהן מתבטאת בעבודת כל יהודי:

גילוי יסוד אבא **בספירת הדעת**, מתבטא ביכולתו של כל יהודי להעמיק את דעתו ולהתקשר באלקות על ידי התבוננות (כמבואר בפירוש בתניא).

גילוי יסוד אבא **בשליש העליון של תפארת ז"א** מתבטא באהבה המסותרת בלבו של כל יהודי (אהבה בלתי מורגשת, כמו החסדים בשליש העליון של תפארת ז"א, המכוסים עדיין ביסוד אבא – בטלים בתוך עצם ההתבוננות).

גילוי יסוד אבא **בשליש האמצעי של תפארת ז"א** מתבטא במדת הרחמים, מתוך אכפתיות ורגישות אמתית לפנימיות כל יהודי – מדת "כי מרחמם ינהגם" אותה מקבלים ממשה רבינו-מהימנא.

גילוי יסוד אבא **ביסוד ז"א** מתבטא במדת האמת – "משה אמת ותורתו אמת" – הדוחפת כל יהודי לאמת את הבטחותיו, להתרחק מדבר שקר ולהשמר מרמיה עצמית וזיוף.

הארת יסוד אבא היוצאת מיסוד ז"א ומגיעה למלכות היא כח התפלה של משה – "ויחל משה" – תפלה מתוך נקודת האמת שבלב, מתוך נכונות למסירות נפש על יעד התפלה (שתכליתו זעקת "עד מתי?!") על עומק הגלות, מתוך הזדהות אמת).

התפשטות משה – מרדל"א לעשיה

קיצור מהלך השיעור

בשעור נפלא בתחלת "החדש אשר נהפך להם מיגון לשמחה" מעמיק הרב לבאר את סוד הארת פורים – הארת יסוד אבא – וביטויה ב'עבודה' בנפש האדם.

פרק א עוסק בשרש משה **ברדל"א** – **ל' אדר** – הרמז ב"ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה", תוך עיון בהופעות "לא ידע" בתורה, ביאור בסוד ארבע הנשמות שכנגד כחב"ד דרדל"א והרחבה בסוד השם הקדוש **י"ל** (ר"ת ידע-לא-ידע) בשכרות פורים ובמתנות לאביונים.

פרק ב מנתח חמשה דורות בהם התבססה קבלת האריז"ל – מהאריז"ל, דרך רבי חיים ויטאל ובנו שמואל, ועד לרבי יעקב צמח ורבי מאיר פאפירש, מהדיר העץ חיים – בכעין מאמר מוסגר. כמותו גם **פרק ג**, העוסק בסוד קבר משה וצירופי שרש **קבר**.

עיקר השיעור הוא **פרק ד**, בו עיון מעמיק בהארת יסוד אבא (הארת משה רבינו) בחמש נקודות בעולם האצילות, כפי שהיא באה לידי ביטוי בעבודת ה' כחמשה גילויים של עבודת משה רבינו בנפש כל יהודי, ו**פרק ה**, העוסק בהמשכת הארתו (בדורות מרדכי, הבעל שם טוב והמשיח) בעולמות התחתונים בריאה-יצירה-עשיה, ופעולתה ב'עבודה'.

פרק ו מקנח בארבעה ביאורים לסוד בטול שם **מה** לעתיד לבוא, והקבלתם לאותיות שם הוי"ב"ה.

התפשטות משה בכל דור

חדש אדר הוא חדש של משה רבינו וגם

ג כפי שיוסבר, משה רבינו קשור בפרט ל-ל אדר-א, החוזר ז"פ ביט שנים. משה רבינו קשור ל-ז: עליו נאמר "כל השביעיין חביבין" (ויקרא רבה כט, ט) בהיותו שביעי לאברהם אבינו; הוא נולד ב-ז אדר, ל-ז חדשים. כתוב שגוף הנוולד ל-ז חדשים אינו מפותח (דבר שהתבטא אצל משה רבינו בהיותו "כבד פה וכבד לשון", כדלקמן) ונשמתו מאד מאירה – עיקרו אור (כאמור בלידתו "ותרא אתו כי טוב הוא", ע"ד "וירא אלהים את האור כי טוב", ודרשו חז"ל "שנתמלא הבית כולו אורה" – "ליהודים היתה אורה"). שרש משה הוא בשמיטה הקודמת, שמיטת התהו, אורות מרובים וכלים מועטים, לכן עיקרו אור, אבל ללא הרגשת הישות של האורות דתהו – כולו בטול; פנימיות החכמה דקדושה (תהו **חכמה** משלימים ל-484, **כב** ברבוע, כמו הזוגות **נשמה גוף**, **שמחה ענוה**, **גלות גאולה**, ועוד); משה סרב לקבל את השליחות משך ז ימים בטענת "כי כבד פה וכבד לשון אנכי" (שמות ד, י). "כבד פה וכבד לשון"

א. יום הרדל"א – שרש משה רבינו

בשנה מעוברת – 7 שנים מתוך מחזור קטן של 19 שנה – יש ל' **אדר**, אותיות **רדל"א**. רק עוד כמה שנים יהיה שוב ל' **אדר**. לכאורה היה צריך לעשות את פורים היום, יום **הרדל"א** של השנה, כי פורים הוא "עד **דלא ידע**"^א, בחינת רדל"א – "רישא **דלא אתידע**"^ב.

נרשם ע"י איתאל גלעדי. לא מוגה. סעודת ר"ח אד"ש ע"ט לע"נ ר' ראובן מרנץ – כפר חב"ד.

א מגילה ז, ב.

ב ע"פ זהר ח"ג רפח, א-ב.

"עם מרדכי"³¹. אמנם, יש ביניהם הבדל גדול – "דור דעה" לא היה כדבעי, חטא ונסה את ה' עשר פעמים, עד שמחלוקת בחז"ל³² אם יש לו חלק לעולם הבא, ואילו "עם מרדכי" עמד במסירות נפש שנה שלמה³³. דור מרדכי הוא דור של צדיקים, עד שהתקיים בהם "ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשנאייהם"³⁴, "ורבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם"³⁵. משה רבינו קבל את הערב-רב, שלא התייהדו כדבעי. רואים שדור מרדכי עושה תיקון גדול לדורו של משה רבינו (וכן לגבי קבלת התורה, כאשר "הדור [גם לשון דור] קבלוה"³⁶ מרצון).

מכאן נלמד שעם התפשטות משה רבינו עולה הדור. יתכן שמשה רבינו יורד מדור לדור, אבל הדור – שהוא העיקר – מתעלה ומתעצם, מתקשר יותר ויותר למשה שבדור, להיות "עם מרדכי". דורו של מרדכי יותר מחובר אליו יותר מאשר דורו של משה מחובר למשה. אף על פי שמשה שקול כנגד כל ישראל – כל "אתפשטותא דמשה" שקול – דורו לא הלך בדרכו.

פרצופים היוצאים מיסוד אבא

ידוע בקבלה³⁷ שיש פרצוף שנקרא "דור המדבר" ויש פרצוף שנקרא "ערב רב". כאשר יסוד אבא – סוד משה – מתגלה מהחזה דז"א ולמטה הוא מוציא שתי שורות הארות מלפניו – כל הארה מתפתחת לפרצוף – וגם

של מרדכי היהודי³⁸, שנקרא בחז"ל "מרדכי הצדיק". חז"ל אומרים ש"מרדכי בדורו כמשה בדורו" – מרדכי הוא בחינת משה. חז"ל דורשים "מרדכי מן התורה מנין? [ונאתה קח לך בשמים ראש] מר דרור³⁹ ומתרגמינן 'מירא דכניא'⁴⁰. "מר דרור" רומז ל"אתפשטותא דמשה בכל דרא ודרא"⁴¹ – "מר" ראשי תבות משה רבינו ו"דרור" נוטריקון "בכל דרא ודרא", לכן מדגישים "מרדכי בדורו כמשה בדורו".

דורו של משה נקרא "דור המדבר" ו"דור דעה" – על שם משה, הדעת הכללית של כל עם ישראל⁴² – ודורו של מרדכי נקרא על שמו,

עולה **תענוג**, סוד "כי מן המים [המצמיחים כל מיני תענוג] משיתוהו" (שמות ב, ב), "רישא דאין" של משה (**תענוג** במ"ס = אין במספר רגיל) – הוא טוען שבהיותו שייך לעולם התענוג, שעשועים עצמיים, "אור המאיר לעצמו", אינו יכול לקבל שליחות להיות "אור המאיר לזולתו" (ובשעת לידתו נתמלא הבית כולו אורה מאורו העצמי בדרך ממילא, לא בדרך אור המאיר בכוונה להשפיע לזולת. אעפ"כ, זהו סימן ליכולתו להאיר לזולת גם בדרך השפעה, לא רק בדרך ממילא, כשומע את הרב לומד לעצמו).

ורמזים נוספים: ידוע ש"כבד פה" (111) ו"כבד לשון" שוה **בית** (412). "כבד פה וכבד לשון" = 529 = **חיה-חדוה** ברבוע (**משה** = **יה** פעמים **חיה-חדוה**, **אור** = ט פעמים **חיה-חדוה**, ביחד = **בטול** פעמים **חיה-חדוה**, משולש **לוי**, סבא-רבא דמשה, שעולה **תפארת**). יחס ר"ת "כבד פה" ל"כבד לשון", 100:50 הוא "שלם וחצי" (כיחס אותיות **יה** של שם הוי"ב ה').

ד בסיס הסדרה העולה **אדר-מרדכי-משה** הוא 2. המספר הקודם הוא **מנחם**, שמו של משיח (סנהדרין צח, ב), ולפניו **חכמה** ו-1. המספר הבא, השביעי בסדרה, הוא **ישחק**. המספר ה-11 הוא 730 ואחריו 813, **ויואמר אלהים יהי אור ויהי אור**. המספר ה-14 הוא 985, **סבת כל הסבות**. כל סדרה לא זוגית שבסביבה 2 היא סדרת הרבועים עם תוספת קבועה. הסדרה כאן היא 951 – 2n ("שמע ישראל") – כשהמספרים החיוביים מתחילים מהצבת 31 כ-13. n המספרים מ-**חכמה** עד **סבת כל הסבות** עולים ג'פ"ג 133. 13 המספרים הראשונים, מ-10 עד 898, עולים **הוי'** פעמים **ריו** (**יראה-גבורה** כו').

יב אסתר ג, ו.
יג סנהדרין פ"ו מ"ג.
יד ראה תו"א צז, א.
טו אסתר ט, א.
טז שם ח, יז.
יז שבת פח, א.
יח ע"ח של"ב פ"ב (מ"ח). מובא באמת ליעקב מערכת ע"ח אות מ סעיף קמז (והערה: רוב יסודות הקבלה צ"ל של השיעור נלקחו והובאו מ"אמת ליעקב" לרבי יעקב שאלתיאל ניניו זצ"ל).

ה מגילה י, ב ובכ"ד.
ו אסתר רבה ו, ב.
ז שמות ל, כג.
ח חולין קלט, ב.
ט ע"פ תקו"ז תקון סט (קזי, א).
י ויקרא רבה ט, א (ובכ"ד), בדרשת המלה "דרדע" (מ"א ה, יא) – קצור "דור דעה" (**רדע** עולה **מרדכי**).
יא תניא פמ"ב, ובכ"ד.

הארה מאחריו:

חותמת בעמו וזרעו של מרדכי, שאינם בטלים לעולם – "דרש טוב לעמו ודבר שלום לכל זרעו"⁷³. זהו ה"חותם אמת" של מגלת אסתר (= זרע עם מרדכי).

שש משה ברדל"א

פתחנו שהיום יום הרדל"א, "עד דלא ידע", וזהו חדשם של משה רבינו (ז' אדר) ומרדכי היהודי (י"ד-ט"ו אדר, פורים). כתוב בכתבי האריז"ל⁷⁴ – ומבואר בעיקר בהגה"ת מוהרי"ץ – ששרשו האמתי של משה רבינו ברדל"א, היום⁷⁵. על כך נאמר שמשה רבינו נטמן ונטמר – לשון טמיר – בעתיקא קדישא. לא סתם בעתיקא אלא ברדל"א – ג"ר או ד"ר דעתיק. מיהו מוהרי"ץ (שנשמע כמו הרבי הרי"צ)? מי שלומד קצת קבלה יודע שזהו רבינו יעקב צמח – המהדר העיקרי של כתבי האריז"ל, אפשר לומר. עוד נדבר עליו – הוא ה'גבור' שלנו היום.

האריז"ל כותב⁷⁶, מובא כבר אצל רבי חיים ויטאל, שמשיח יגלה ש"פנימיות אבא פנימיות עתיק". רבי הלל מפאריטש מסביר בכמה מאמרים שמשה רבינו הוא "פנימיות אבא" ואילו מלך המשיח הוא "פנימיות עתיק", אבל יתגלה ש"פנימיות אבא פנימיות עתיק" – אותו דבר, "מה שהיה הוא [שיהיה]⁷⁷, ראשי תבות משה⁷⁸, "הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון"⁷⁹. כאן כתוב בפירוש ששרש משה רבינו הוא רדל"א, היום, פנימיות עתיק.

פרצוף "דור המדבר" הוא אמצע השורה הראשונה, מימינו (באלכסון ליסוד אבא) "מטה משה" (שנקרא גם "מטה ה'") ומשמאלו (באלכסון) "מטה האלהים". אמצע השורה הוא פרצוף יעקב – ישראל הוא ז"א עצמו, אך יעקב הוא הארה מיסוד אבא – מימינו (באלכסון) פרצוף ה"ערב רב" ומשמאלו (באלכסון) פרצוף עשו. הערב רב הוא מהות בפני עצמה, החוזר בכל דור, ומשה רבינו – שקבלו מדעתו⁸⁰, לא מפי ה' (על דרך "שלח לך" לדעתך, אני איני מצוה לך⁸¹) צריך להתגלגל בכל דור כדי לתקנו. מאחורי ישראל יש פרצוף שלם המקבל אור מאחורי יסוד אבא – פרצוף רחל⁸².

כל ששת הפרצופים שלפני ישראל הם הארות, המתבטלות בשלב מסוים, למעט פרצוף יעקב שנשאר. לענייננו, דור המדבר, דורו של משה רבינו, מתבטל בהסתלקות משה – הוא לא זוכה להכנס לארץ⁸³, רק הדור הבא. לעומתו, "עם מרדכי" חי וקיים – "כל הקורא את המגלה למפרע לא יצא"⁸⁴. הבעש"ט⁸⁵ מפרש שקריאה למפרע היינו במחשבה שהדברים קרו פעם. המגלה היא נצחית, לא מתבטלת אף פעם, וכמו שמרדכי לא מתבטל, גם דורו – "עם מרדכי" – לא מתבטל. המגלה

יט שמות רבה מב, ו.

כ במדבר יג, ובברש"י שם.

כא כל הפרצופים (ז"א וההארות שסביבו): **רחל, ישראל, דור המדבר, מטה, מטה, יעקב, ערב רב, עשו** = י פעמים **רחל**, הכל **רחל**. הכל הארות סביב לישראל – רק ההארות, בלי **ישראל**, עולה 1839 = "**גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך**" וכו'. אם מוציאים את **רחל**, השאר עולה ט"פ **רחל** = 2142.

כב על הפסוק "וראית את אחריי" (שמות לג, כג) אומרים חז"ל (ברכות ז, א) שהקב"ה הראה למשה **קשר של תפלין** (= 1500, שם **הוי'** בהכאת אותיות, המתחלק לר"ת **קשת**, 800, ועוד 700), סוד פרצוף לאה, הנעשה ממלכות דבינה, "אחריי" (ע"פ שער הכללים פי"ב). משה, השייך לפרצוף לאה, לא נכנס לארץ, פרצוף רחל.

כג מגילה פ"ב מ"א.

כד כש"ט (קה"ת) אות ג.

כה אסתר י, ג.

כו ראה אמת ליעקב מערכת מבו"ש אות מ סעיף כג.

כז ראה גם פתחי שערים נתיב פרצוף א"א פתח ח.

כח ראה פע"ח שער ק"ש פט"ו והגהת הרנ"ש לאוצרות חיים שער עתיק פ"ד.

כט קהלת א, ט.

ל מגלה עמוקות (ואתחנן) אופן סה.

לא ראה שמות רבה ד, ב; זהר ח"א רנג, א; שער הפסוקים

ויחי; תו"א עד, ג.

ארבע נשמות דרדל"א

למשה רבינו ומרדכי הצדיק את ישראל בעל שם טוב ו-משיח צדקו הם משלימים ל-2704, בן ברבוע¹⁷ ("בנים אתם להוי' אלהיכם"¹⁸), "כנגד ארבעה בנים דברה תורה"¹⁹). ממוצע כל אחד מארבעת האישים הוא הוי' ברבוע.

"לא ידע" בתורה

בכל אופן, מוהרי"ץ לומד ששרש משה רבינו דרדל"א מהפסוק "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה"²⁰. כמה פעמים כתוב בתורה "ולא ידע"? בפורים צריך להגיע "עד דלא ידע", לכן צריך להסתכל איפה בתורה כתוב "לא ידע" (אלי צריך להגיע). כמה פעמים כתוב "לא ידע" בתורה? זה פעמים, רמז לנבואת משה רבינו²¹. הפעם האחרונה, "הכל הולך אחר החיתום", היא הפסוק שבסוף התורה²², "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה" – לא יודעים איפה

אם שרש משה רבינו דרדל"א, ושרש משיח ודאי דרדל"א – מה ההבדל ביניהם? דרדל"א כולל כמה ספירות, ג"ר (כח"ב) או ד"ר (כחב"ד) דעתיק, הרמוזות בפסוק "שלשה המה נפלאו ממני וארבעה לא ידעתים"²³ – ב"לא ידע", דרדל"א, יש "ארבעה לא ידעתים" – "דרך הנשר בשמים [כתר], דרך נחש עלי צור [חכמה], דרך אניה בלב ים [בינה] ודרך גבר בעלמה [דעת]"²⁴. צריך לומר שמשה רבינו הוא החכמה דרדל"א (סוד "כי מן המים משיתהו") ומשיח הוא הכתר דרדל"א. אם כן, צריכות להיות דמויות גם בבניה דרדל"א ובדעת דרדל"א. כמו שנסביר, בינה דרדל"א היא מרדכי היהודי (ה"אמן את הדסה היא אסתר"²⁵, שהניקה כאם²⁶), עליו נאמר "מרדכי בדורו כמשה בדורו"²⁷, והדעת דרדל"א היא מורנו הבעש"ט:

כתר

משיח

בינה
מרדכי

חכמה
משה

דעת

הבעש"ט

נחתום זאת ברמז יפהפה: במגלה כתוב "מרדכי היהודי", אך הזכרנו שחז"ל קוראים לו "מרדכי הצדיק" (גם אצל הבעש"ט היה מי שנקרא 'מרדכי הצדיק') ואת משה הם מכנים "משה רבינו". **משה רבינו (תריג) מרדכי הצדיק עולים ד פעמים – ממוצע כל מלה – מרדכי²⁸, הכל מרדכי. סימן לשלמות הוא רבוע, וכשמוסיפים**

לח אמצעי התבות משה רבינו מרדכי הצדיק שוים "משה משה" ("לא פסיק טעמא בגווייהו"). ראשי וסופי התבות שוים 406, משולש כח (ז פעמים חן, משה אין – אני משה). אם מוסיפים את המלה 'רבי' – משה רבינו מרדכי הצדיק רבי ישראל בעל שם טוב משיח צדקו – מקבלים את המספר 2916 = 54 ברבוע. רבי הוסיף בשרש הרבוע 2. כעת כשמחלקים ל-4 מקבלים 27 ברבוע, תוספת של 1 לשרש הרבוע.

לט דברים יד, א.

מ נוסח הגדה של פסח.

מא דברים לד, ו.

מב "כל הנביאים התנבאו ב'כה', מוסיף עליהם משה שהתנבא ב'זה הדבר אשר צוה הוי'"" (ראה רש"י לבמדבר ל, ב). מסביר האריז"ל (ע"ח שער הכללים פ"י, ע"פ זח"ג רס"א, ב) – הסבר פשוט, אך לא תמיד מוסבר כן – שנבואת משה מדכורא ("זה") ושאר הנביאים מנוקבא ("כה"). מזכיר את הווארט (שכינה ביניהם עמי' לח) על "והוא ימשל בך" (בראשית ג, טז) – נבואת שאר הנביאים "בך", בחינת נוקבא, היא במשל ובמליצה, "בך", בוד משה פרש מן האשה לשם נבואתו (כמפורש בזהר הני"ל).

מג בסוף פרשת "וזאת הברכה" (דברים לג, א), והיות שכל תוכן הפרשה קשור לשמה וכלול בו, נמצא רמז ש"הברכה אשר בך משה האלהים את בני ישראל לפני מותו" נמשכת מהמקום עליו נאמר "ולא ידע איש וגו'", מרדל"א. הג'רה שוה' איש-איש עליו נאמר "איש האלהים", משה רבינו עצמו, לא ידע את מקום קבורתו. "וזאת הברכה אשר בך משה איש האלהים" ועוד "ולא ידע איש" = 2548, 28 פעמים 91, "האלהים", 7 במשולש פעמים 13 במשולש שעולה יעקב פעמים דוד, ודוק

לב משלי ל, יח.

לג ראה תשובת השנה מאמר "וארבעה לא ידעתים".

לד אסתר ב, ז.

לה בראשית רבה ל, ח.

לו "משה זכה לבינה" (ראה ר"ה כא, ב; זח"ב קטו, א) – זכה למרדכי (וגם לקברו, יסוד אמא).

לז כל מרדכי הוא פעמיים 137 – קבלה וכו'.

עד היום הזה", אף אחד לא יודע איפה הוא נמצא, ולפי הדרוש הנ"ל אף הוא בכלל).

יש הרבה רמזים מופלאים ב-12 ה"לא ידע" שצריך להשלים (לשם טעימה בעלמא: **יב** פעמים "**לא ידע**" = **משה** פנים ואחור; **יב** ה"לא ידע" מתחלקים בשווה ל-10 "לא ידע" ו-10 "ולא ידע". הערך הממוצע של שתי החלוקות הוא "**קברתו**" – "ולא ידע איש את **קברתו** עד היום הזה"!).

"עד היום הזה" – עד ביאת המשיח

מתיאור מותו וקבורתו של משה רבינו, "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה", לומדים ששרשו ברדל"א. מה פירוש "עד היום הזה"? כאן ישנו חידוש של מוהרי"ץ. יש חקירה לגבי "חייב איניש לבסומי בפורים עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי" ("רישא דלא ידע ולא אתידע") – האם ה"עד" הוא "עד ועד בכלל" או "עד ולא עד בכלל"? בפורים צריך "עד דלא ידע" ועד בכלל. פעם היה שיעור על "עד ולא עד בכלל" לעומת "עד ועד בכלל" בנוגע לפורים. מה לגבי "ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה"? אומר מוהרי"ץ שכאן "עד ולא עד בכלל", ובדווקא, כי "היום הזה" הוא יום ביאת המשיח. כאשר יבוא מלך המשיח יתגלה מקום קבורת משה. אז יותרו ויתגלו כל עם התרת כל חמשת הספקות שברדל"א (**ספק** בגימטריא **עמלק**²¹). בסוד **תיקו**, "**תשבי יתרץ קושיות ואבעיות**"²² – "אין שמחה כהתרת הספקות [ה ספקות]²³, שמחת פורים. הסימן יהיה שיתגלה

משה רבינו נקבר, "עליונים נדמה להם למטה, תחתונים נדמה להם למעלה"²⁴, מע ויסי ניט. סימן שמשה רבינו בא משרש היום, רדל"א.

אבל גם "הכל הולך אחר הפתיחה", אחרי ה"לא ידע" הראשון בתורה – "ולא ידע בשכבה ובקומה"²⁵. זהו ה"לא ידע" שהכי שייך לפורים בפשט, כי מתחיל "ותשקינה את אביהן יין בלילה ההוא [ותקם הבכירה ותשכב את אביה ולא ידע בשכבה ובקומה]". אחר כך גם בצעירה כתוב אותו דבר – פעמיים "לא ידע" אצל לוט, הראשון שקיים "עד דלא ידע". [גם בפרזים וגם במוקפים...] כן, נמצא שפורים הוא תיקון קליפת מואב (משה קבור "בארץ מואב"), חכמה דקליפה, ושושן פורים הוא תיקון קליפת עמון, בינה דקליפה²⁶. כל ההבדל הוא שב"לא ידע" של הפרזים, עם הבכורה, כתוב "ובקומה" מלא, אבל בשושן פורים, של הצעירה – אנחנו תמיד מחפשים בכל דבר את התאריך, מתי קרה, כנראה קרה בפורים ובשושן פורים – כתוב "ובקומה"²⁷, בלי ו²⁸.

חוץ מלוט, כתוב "לא ידע" על הרבה אנשים מכובדים – יעקב אבינו²⁹, לוי, משה רבינו ועוד. על רדל"א כתוב "רישא דלא ידע ולא אתידע", שלא ידע בעצמו ולא נודע לאחרים. כך כתוב גם על משה רבינו – הוא לא ידע ("ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו אתו"³⁰) ולא אתידע ("ולא ידע איש את קברתו

מד עפ"י סוטה יד, א.

מה בראשית יט, לג.

מו ספר הליקוטים דברים, ובכ"ד.

מז שם שם, לה.

מח "**ובקומה**" ו"**ובקמה**" = 312, **יב** צירופי הוי"ב, סוד "**אינו גוף**" [= **ולא כח בגוף**] כנודע מרבי אברהם אבולעפאי (תחלת ספר המלמד). הממוצע = 156, **יוסף** הצדיק שומר הברית, **יקום**, לשון קומה ולשון נקמה (בשינוי הניקוד). יש 41 "יקום" בתנ"ך, וסימן מובהק – ה"יקום" הראשון הוא "**אם יקום**"!

מט בראשית לא, לב.

נ דברים לג, ט.

נא שמות לד, כט.

נב הוספות לכש"ט (קה"ת, הוצאה שלישית) אות קיח.

נג ספר הערוך ערך 'תק'; של"ה חלק תושבע"פ יג ערך 'תיקו'; תו"ט עדויות פ"ח מ"ז.

נד מצו"ד למש"טו, ל: "**מאור עינים ישמח לב**" (= 817, אור במספר קדמי) – "**אין בעולם שמחה כהתרת הספקות**" = 3055 ה פעמים **תורה** (כנגד ה ספקות דרדל"א שהתורה, תורת מלך המשיח, באה להתיר) שהוא **תורה** (לשון אור, לשון תאר, לשון הוראה וגם לשון התרה, ארבעה פירושים כנגד

הוא **ילי**. שם **ילי** רומז להרבה כוונות, ולענייננו, כדאי לכוונו בפורים – וגם היום – כראשי תבות ידע-לא-ידע. בפורים צריך גם "ידע" וגם "לא ידע". מה הפשט של "עד דלא ידע" במחשבה, בחקירה? "תכלית הידיעה שלא נדע"^ט. בפורים מגיעים ל"תכלית הידיעה שלא נדע" – שלא נדע כלום, גארנישט. הביטוי "תכלית הידיעה שלא נדע" הוא קיצור, ובמקור כתוב "תכלית הידיעה שנדע שלא נדע". נחשוב על משהו שמשתכר בפורים – "חייב איניש לבסומי בפוריא" כפשוטו, נופל על המטה כפשוטו – לכאורה הוא רק "לא ידע", רק **לי**, אין לו את השם **ילי**. גם חשוב מאד – "כל מקום שנאמר 'לי' אינו זז לעולם"^פ, מן המטה, "לא בעולם הזה ולא בעולם הבא". הוא "לא ידע", אבל כדי להשלים את השם, שיהיה **ילי**, צריך גם "ידע" – כנראה בזכות שאכפת לו מעם ישראל באמת, כמרדכי היהודי ש"ידע את כל אשר נעשה... וילבש שק ואפר", הוא זוכה להשלים את השם **ילי**^א.

מה צריכה להיות החוויה בפורים? תוך כדי שנופלים על המטה, צריך לדעת שאיני יודע להבחין בין "ארור המן" ל"ברוך מרדכי" – "חייב איניש לבסומי בפוריא עד [שידע] דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי", מדרגה גדולה מאד. הידיעה שאינו יודע היא כנראה הדעת דרדל"א, "דרך גבר בעלמה", ששייכנו לרבי ישראל בעל שם טוב – שיכול לא לדעת ולדעת שאינו יודע. כנראה שאדמו"ר הזקן קבל מהבעש"ט את הבחינה הזו, שיודע טוב שאינו יודע, בעוד כל השאר קבלו את ה"לא ידע". עצם הלזו של הבעל שם טוב היא

נט בחינת עולם יג, לג.

ס ויקרא רבה ב, ב.

סא והסימן: **מרדכי ילי** משלימים ל-חי ברבוע, "חי חי הוא יודך כמוני היום" (ישעיה לח, וט) כאשר יוצא מגזרת מות לחיים, כחזקיהו המלך. "חי חי הוא יודך כמוני היום" = **מרדכי ע"ה**.

מקום קבורת משה רבינו, שהוא רדל"א.

אם כן, בכל דור ודור כשאומרים "עד היום הזה" מתכוונים שלא נודע "עד היום" ועד בכלל, אבל הפירוש הפנימי הוא שכאשר יבוא מלך המשיח יקראו "עד היום הזה" ולא עד בכלל, כי ב"יום הזה" כבר ידעו. "**היום הזה**" הוא גם "**היום ההוא**", "עד היום ההוא ותהי השמחה גדולה מאד"^{נח} (סוד "**אני והו הושיעה נא**") – "ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד"^{נז}, כבר נדע את מקום קבורתו של משה רבינו.

הוא לא מסביר איך נדע, כבר נראה. מן הסתם נראה איזה מקום שמתחיל לזוז ומשה יקום לתחיה, יצא מן הקבר – בתחית המתים ממילא נראה את השרש – קבר משה רבינו הוא שרשו ברדל"א, ואמרנו שבפרטיות יש לומר שהיינו חכמה דרדל"א.

שם "ילי" – ידע-לא-ידע

הייתי חושב שצריך להיות איזה "לא ידע" גם במגלת אסתר, אבל אין. שרש **ידע**, **דע**, מופיע ט"פ במגלה, אבל אין "לא ידע". הכי חשוב הוא דווקא "ידע" – "ומרדכי ידע את כל אשר נעשה ויקרע מרדכי את בגדיו וילבש שק ואפר ויצא בתוך העיר ויזעק זעקה גדלה ומרה"^{נח}, עיקר הידיעה בפורים. צריך גם "ידע" (לדעת את הצרה) וגם "לא ידע" (ממנו תצמח הישועה).

בקבלה, השם השני של **עב** שמותיו יתברך

ארבע אותיות שם הוי' ב"ה, כאשר התרה, התרת הספק, ב-ה תתאה שבשם שכנגד ספירת המלכות ששרשה ברדל"א, "נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן", והרי מלכות דא"ס, מלכות מלך המשיח, מאירה ברדל"א פנים ואחור (הספק בא מהאחור של התורה, מה"ברישא חשוכא" שבה, ואילו התרת הספק באה מהפנים של התורה, מה"והדר נהורא" שבה. הפנים הם מקום העינים, "מאור עינים", **פנים = עינים**!)

נה נחמיה, יז.

נו נוסח הושענות.

נז זכריה יד, ט.

נח אסתר ד, א.

במינכן – זו המחשבה של הניגון. [הרב לימד את הניגון במוצאי שבת שהיינו בגרמניה]. ניגון של שיכורים גרמנים, עמלקים, 'תמחה'ים, להוציא מהם את כל לשד חיותם – זו רוח הניגון. אני מקוה שבעל-המנגן שלנו יודע לנגן כך. כל אחד צריך בקבוק בירה לפחות...

ב. דורות קבלת האריז"ל רבי יעקב צמח ורבי מאיר פאפירש

נאמר כמה דברים לשבחו של מוהרי"ץ:
אנחנו יודעים ש'סדר' – כמו אברהם-יחזקאל-יעקב – הוא שלשה דורות (כך אמר רבי אייזיק מהומיל ביחס לאבות החסידות, הבעל שם טוב הרב המגיד ואדמו"ר הזקן, ושלפני ביאת המשיח יהיה 'סדר חדש'). כאשר מדברים על הסדר של ראשית גילוי קבלת האריז"ל, הסדר הראשון הוא רבינו האריז"ל, תלמידו המובהק – שבלעדיו לא היה נשאר לנו ממנו כמעט כלום – רבי חיים ויטאל, ואחר כך בנו, שבעצם כתב (קבל את כתבי אביו וסדר אותם), רבי שמואל ויטאל. כל שמונת השערים הם מרבי שמואל ויטאל. כמו שהחיד"א מעיד¹⁰ – מי שרוצה ללמוד את הלשון המדויקת ביותר של האריז"ל ילמד שמונה שערים.

ובכל זאת, ספרו העיקרי של האריז"ל, עץ חיים, לא נכלל בשמונה שערים. יש סיפור אחר איך העץ חיים הגיע לעולם. בשביל העץ חיים, העיקר, התכל'ס, לא מספיק סדר של שלשה דורות – צריך סדר יותר מורחב, של חמשה דורות. אחרי רבי שמואל ויטאל בא תלמידו המובהק, רבי יעקב צמח, המוהרי"ץ, ואחריו רבי מאיר פאפירש. זהו סיפור פלא בפני עצמו, צריך להקדיש לו התוועדות. רבי מאיר פאפירש – הסוגר את המעגל – נפטר

היכולת לדעת את ה"לא ידע", עליה כתוב ש"דלא" הופך ל-אלד – מתוך ה"דלא ידע" נולדת ידיעה.

ידע-לא-ידע במתנות לאביונים

ידע-לא-ידע בגימטריא **צדקה**, המתנות לאביונים של פורים – המצוה החשובה ביותר (לפי הרמב"ם¹⁰) – ה"יקר" של "ליהודים היתה אורה ושמחה וששון ויקר"¹⁰. בפורים "כל הפושט ידו ונתנים לו"¹⁰ – עושים יחוד, "והיה מעשה הצדקה שלום"¹⁰. "לא ידע" את אופיו וענינו של העני, שגם מתחפש בפורים, שהרי "כל הפושט ידו ונתנים לו", בלי לבדוק, בלי בקורת. איני יודע מי אתה, איני יודע אם באמת מגיעה לך צדקה, אך אני יודע שמצוה לתת לך הרבה כסף, 'כסף טוב', ולאחל לך 'א גוטן פורים'.

זו כוונת מתנות לאביונים, **ידע-לא-ידע** – "ידע" שצריך לתת צדקה ו"לא ידע" מי האביון. לשם כך צריך שמישהו יפשוט יד – ענין גדול, לזכות את החבר, לפשוט יד, לא משנה אם אתה עשיר או עני, "כל הפושט ידו ונתנים לו", זהו השיא של פורים, **ידע-לא-ידע**, עם ה**צדקה** הזו מגיעים לרדל"א, לקבר משה רבינו, מחיים אותו ומוציאים אותו מהקבר.

עד כאן נושא אחד, שסימנו השם הקדוש **ילי, ידע-לא-ידע**, לפי מה שמוהרי"ץ כתב בסוד שרש נשמת משה רבינו – היום לא יודעים, "עד היום הזה", ולא עד בכלל, וכשיבוא משיח נדע, כל הספקות יבואו על פתרונם בשלום.

[נגנו "ליהודים היתה אורה"]. את הניגון הזה צריך לשיר כמו שיכור בפאב בברלין או

סב הלכות מגילה וחנוכה פ"ב הי"ז.

סג אסתר ח, טז. ראה סוד הוי' ליראיו שער "שמחת פורים".

סד שו"ע או"ח תרצד, ג.

סה ישעיה לב, יז.

סו ראה שם הגדולים ח, כא (ובכ"ד).

שכתב בצורה מדויקת כל מה שהיה תחת ידיו – אותם כתבים היו בתוך קבר אביו. מה עושים? כלום, עד שיבוא משיח, "עד היום הזה".

אבל היו שנים בדור הבא שמסרו את הנפש לקבל את הכתבים. כלומר, הם לא יכלו לחיות בלי הכתבים האלה. זו מסירות נפש – שאתה לא יכול לחיות בלי משהו, אהבה שאינה תלויה בדבר. הם צמו ועשו כל מיני פעולות של קבלה, עד שבשאלת חלום, אחרי הרבה צומות וסיגופים וענינים וכוונות ובקשות ותפלות, נתגלה להם מוהר"ח – רבינו חיים ויטאל – והרשה להם להוציא מקברו את הכתבים על מנת להפיצם בישראל.

חשוב לדעת ש-**שאלת חלום** בגימטריא 815, **בעל תשובה** – כל **בעל תשובה** הוא תשובה שמקבלים **בשאלת חלום**. זהו דור של תשובה, כולנו תשובות לשאלת חלום. חלום הוא גם כמו איזה קבר, שמתוכו יצוץ מישהו, יצוץ בעל תשובה.

מי היו השנים שעשו זאת? העיקרי היה רבי יעקב צמח – היתה לו מסירות נפש על הכתבים – והשני לו רבי אברהם אזולאי, בעל החסד לאברהם (שלמדנו קצת מספריו לאחרונה, בשיעורי כתר שם טוב), הסבא, או הסבא-רבא, של החיד"א. רבי יעקב צמח גילה את הכתבים, אבל המהדיר היה תלמידו – אותו ילד קטן, שחי סך הכל **לח** שנים, כמו האריז"ל עצמו – רבי מאיר פאפירש^ט.

חמשת הדורות בקבלת האריז"ל

נתבונן קצת בחמשת הדורות האלה, מהאריז"ל עד ה"עץ חיים" שלו: השמות

בגיל 38, כמו האריז"ל עצמו, שניהם חיו **לח** שנים^ט. לגבי המוהר"ץ יש כמה סברות לגבי שנת הלידה שלו, אבל לפי הסברה העיקרית הוא חי 97 שנים, כמנין **מהיטבאל**, יחוד **מה** ו-**בן** (סוד הזמן).

[היאצייט של רבי מאיר פאפירש הוא ב' אדר]. כן, רצינו לומר זאת, צריך להתכונן להילולת רבי מאיר פאפירש. הוא נולד בפולין. כל האחרים מספרד. לאריז"ל יש שני שורשים בעצמו – לוריא-אשכנזי, אשכנזי (לוריא) וספרדי (אשכנזי). אבל רבי מאיר פאפירש אשכנזי לגמרי, פולישער – פלא. ילד שגדל בפולין, ופלאי פלאים בימים האלה – הוא היה עילוי, ובגיל 13 התחיל ללמוד קבלה. צריך לדעת מי הוריו – הורים מאד מיוחדים, שכאשר ראו שבנם גדול בקבלה, ואין לו עם מי ללמוד קבלה בפולין, שלחו אותו בגיל 13 מפולין לירושלים, בה למד מפי מוהר"ץ, רבי יעקב צמח.

תחית המתים של האריז"ל

האם יש סיפור בתולדות הקבלה שפתאום הקבר נפתח ומישהו יוצא משם? כשהרבי הרש"ב הסתלק לעולמו – ב' ניסן, עוד חדש – הוא אמר (באידיש) 'אני עולה לשמים, אבל את הכתבים אני משאיר לכם'. רבי חיים ויטאל – עלה לשמים ולא השאיר לנו את הכתבים – את הכתבים הכי מהודרים ומוסמכים, מהדורא בתרא של כל כתבי האריז"ל, הוא צווה לפני פטירתו לקבור עמו. כלומר, הוא והכתבים הם אחד. בדור הבא, של בנו, רבי שמואל ויטאל –

סד ידוע ש-100, "מאה שנים", מתחלק ב'חתרן זהב' ל-38, "מחציו ומעלה אלהים", ו-62, "מחציו ולמטה איש" (דברים רבה יא, טז), סוד חיי האריז"ל וחיי הבעש"ט, כאשר ב-62, **טוב מאד**, יש גם מעלה לגבי 38, כפירוש הזהר (ח"א, ו, ב) ש"איש [האלהים]" היינו "בעלה דמטרוניתיא", כאשר המטרוניתיא, "האלהים", היא כללות **חווה-חווה**, 38, תיקון חוה ראשונה וחווה שניה, וד"ל.

סח האר"י חי 38 שנים, רבי חיים ויטאל 78, רבי שמואל ויטאל 79, רבי יעקב צמח כנראה 97 שנה (לפי הסברה הגדולה), רבי מאיר פאפירש שוב 38, כמו האריז"ל, "נעוץ סופן בתחלתן". יחד חיו **פריים** שנים. ממוצע החיים הוא 66, משולש 11, **היה-הוה-יהיה**.

בשמונה שערים ומבוא שערים. רבי מאיר פאפירש הוא המלכות, הנפש, "נעוץ סופן בתחלתן ותחלתן בסופן".⁹

מוהרי"ץ הוא הרוח, הרוח החיה של הקבלה, כתב הרבה ספרים. מה הסיפור שלו? הוא קשור למהפכה הרביעית. המוהרי" נולד בליסבון, בפורטוגל, בתקופת האינקוויזיציה. הוא האריך ימים, אבל עד גיל שלשים היה אנוס ולא למד תורה. מה הוא עשה לפרנסתו? היה רופא, כמו הרבה גדולי ישראל. רק בגיל שלשים הוא ברח מפורטוגל ליון, שם חזר בגלוי ליהדותו. הוא הדוגמה החיה לכל נושא ההגעה לבני האנוסים והצלתם-החזרתם לחיק עמנו היום – כנראה הוא השרש הרוחני של פעולה זו. אם רוצים תנועה של הגעה לבני האנוסים כדאי להקדיש אותה לרבי יעקב צמח.

הוא היה זמן קצר ביון ואז נסע לארץ. הוא היה בצפת וירושלים, אבל שמע שרבי שמואל ויטאל בדמשק ונסע ללמוד אצלו – נעשה תלמידו המובהק. אז התגלגל כל הסיפור עם רבי אברהם אזולאי, שפעלו מה שפעלו והצליחו להחיות את המתים – תחית המתים, להוציא את האריז"ל מהקבר. כתבי האריז"ל הם הוא עצמו, "אנא נפשאי כתבתי יהבית"¹⁰, "אנכי" – ומענין שהוא נקבר בקבר תלמידו המובהק רבי חיים ויטאל (הקוצו של יוה"י יחד¹¹, שני המקיפים חיה-יחידה, ה-לם של הצלם). רבי יעקב צמח עצמו נפטר 31 שנים לפני לידת הבעש"ט. הוא חי בתקופת המשיחיות של ש"צ והיה הלוחם

שלהם – יצחק, חיים, שמואל, יעקב, מאיר¹² – חמישיה חשובה להזדהות-להתעצם אתה. אם יש כאן חמשה, כנראה צריך לכוון כנגד נרנח":

האריז"ל כאן הוא היחידה ("יחידה ליחדך", יצחק הוא בחינת יחיד, "בנך יחדך"¹³), קוצו של י; רבי חיים ויטאל הוא ה-י ורבי שמואל בנו ה עילאה, האבא והבן הם "תרין ריעין דלא מתפרשין לעלמין"¹⁴. חיים (גם שם המשפחה ויטאל פירושו חיים) הוא שם של חכמה, "החכמה תחיה"¹⁵, ושמואל הוא בבניה (כמבואר בענין רב ושמואל¹⁶); המוהרי"ץ, רבי יעקב צמח, הוא ז"א (יעקב הוא התפארת, ושם המשפחה צמח הוא היסוד, "צמח צדיק"¹⁷); את המעגל משלים וסוגר – כותב את העץ חיים ושאר הספרים במהדורא בתרא – רבי מאיר (יש מאיר בחכמה, "מאיר עיני חכמים בהלכה"¹⁸, ויש מאיר במלכות, סוד "אבא יסד ברתא"¹⁹, מאיר ראשי תבות "רוח אפינו משיח הוי"²⁰, שנאמר על יאשיהו המלך²¹, שחי בערך לח שנים). יתכן שהלשון לא כל כך מדויקת, אבל יש אצלו הרבה הוספות – לכן גם הספרדים לומדים קודם כל עץ חיים, ולא מסתפקים

סט יצחק-חיים-שמואל-יעקב-מאיר = 1086 = שרה-רבקה-רחל-לאה = בפעמים "אהיה אשר אהיה". יש בחמשת השמות אהיה (שם של אמא) אותיות ובשמות האמהות 13 אותיות, חתר זהב. השם אהיה הוא שם של אמא. כתוב שכל קבלת האריז"ל מצד אמא. גם הזהר הוא "זיהרא דאמא עילאה".

ע השענא ליום ג' של חג הסוכות.

עא מתוך תפלת השחר.

עב ראה זהר ח"ג רצ, ב; זהר ח"א ככג, א.

עג קהלת ז, יב.

עד לקו"ת (לאריז"ל) לך לך ד"ה "ויהי בימי אמרפל" (ובכ"ד).

עה ירמיה כג, ה.

עו עירובין יג, ב.

עז זהר ח"ג רמח, א; תקו"ז תקון כא (סא, ב).

עח איכה ד, כ.

עט תענית כב, ב.

9 ספר יצירה פ"א מ"ז.

פא שבת קה, א.

פב חיבור שני הראשונים בשושלת הקבלה, יצחק-חיים (יצחק עצמו הוא אותיות קץ חי) – האריז"ל ומהרח"ו – עולה "חיים נצחיים" והממוצע שלהם הוא צמח. אף על פי שרבי יעקב צמח – צמח רק אחרי הדור הבא, הוא רמוז כבר בשני הראשונים.

אותם מהקבר. גם הוא עצמו יוצא מהקבר, וזוכה – במסירות נפשו, שלא יכול לחיות בלי מה שנמצא בקבר, לא יכול להמשיך לחיות בעולם הזה בלי שמי שנמצא בקבר יקום – להוציא את האריז"ל מהקבר (של **רבי חיים ויטאל**, בגימטריא **פורים** – זהו הזמן לחפור את קברו ולהוציא ממנו את האריז"ל).

ולסיכום:

קוצו של י	יחידה	האריז"ל
י	חיה	רבי חיים ויטאל
ה	נשמה	רבי שמואל ויטאל
ו	רוח	רבי יעקב צמח
ה	נפש	רבי מאיר פאפירש

ג. צירופי אותיות ק-ב-ר צמיחה מתוך הקבר

הסברנו שכתר דרדל"א הוא משית, משה רבינו הוא החכמה דרדל"א, הקבר שלו הוא בינה – יסוד אמא – ממנו נולדת הדעת דרדל"א, שהיא הבעש"ט. בעצם, לפי מה שאמרנו קודם, קבר משה הוא עצמו מרדכי היהודי¹⁹. מיד כשמשה מסתלק ונכנס לקבר הוא הופך להיות מרדכי היהודי – "מרדכי בדורו כמשה בדורו" (דור גם מלשון בית דירה, שלאחר מאה ועשרים היינו הקבר). אם כן, קבר הוא מדרגה מאד גדולה. בחז"ל קבר הוא רחם²⁰ – נולדים מתוך הקבר, מתעברים בתוך הקבר, צומחים מתוך הקבר²⁰, יעקב צמח.

קבר היא אחת משבע המלים (קבוצה של שלש אותיות) בלשה"ק שכל צירופיהן בעלי משמעות, שרשים בלשון הקדש, לשון

– ב-ה הידיעה – נגדו. החכם צבי ורבי יעקב עמדין היו יורשיו במלחמתם נגדו, כפי שכותב בפירוש רבי יעקב עמדין ("יעקב יעקב"). אם כן, גם כתבים אלו יצאו מרדל"א, שייך להיום. מכאן אפשר ללמוד ש"ולא ידע איש את קברתו עד היום הזה" – סוד קבר משה רבינו, והאריז"ל הוא גם משה רבינו – הוא רדל"א.

מוהרי"ץ – תחית המתים – תקון עולם התהו

השתלשלות חמשת הדורות היא עד עולם חדש, שמתחיל מהרש"ש, ולא עד בכלל. הרש"ש הוא כבר חידוש עולם, אבל בנין היסוד הוא חמשת הדורות מהאריז"ל עד ה"עץ חיים". בתוכם יש אחד שעד גיל שלשים היה אנוס, לא למד תורה, ולבסוף נעשה גדול בישראל – זו דוגמה של בעל תשובה, ולא סתם בעל תשובה אלא אנוס. שכל אחד יקח ללב עד היכן אפשר להגיע, אחד שבגיל 30 רק חוזר ליהדותו, ונעשה הממשיך בשושלת של האר"י הקדוש – מדהים לחשוב על כך. לא סתם קוראים לו צמח – "אמת מארץ תצמח"²¹, הוא צומח מתוך הקבר, ולכן זכה להצמיח את כתבי האריז"ל מתוך הקבר. קוראים לו יעקב כי "יעקב לא מת"²² – גם כשהוא מת הוא לא מת.

למה הוא כנגד הרוח דווקא? זהו סוד שבירת הכלים, מיתת המלכים. בסוד הוי"ליראיו²³ מוסברים ארבעת החידושים הגדולים של האריז"ל, ואיך הבעש"ט מבאר את כולם לא כפשוטם. כנגד ה-ו, הרוח, נמצאת שבירת הכלים – עיקר תוכן העץ חיים, כתבי האריז"ל. התיקון הוא תחית המתים, להוציא

19 **קבר משה** (647) ועוד **מרדכי היהודי** (314) משלימים ל-אל-לא ברבוע (961), "עד דלא ידע".

20 כל אחד מששת צירופי **קבר** ו-**רחם** הוא שרש בתנ"ך, כדלקמן בפנים, וכן גם בשרש **ברך** – **קבר** **ברך** רחם ר"ת **קבר**, כח של לידה חדשה, "כבריק המבריק על השכל".

21 פח ראה התועודות פורים קטן (נדפסה ב"ואביטה" פקודי) פרקים ד ו-ז על צמיחת המן-השטן מתוך הקבר.

פג תהלים פה, יב.

פד תענית ב, ב.

פה שער יב.

(במקרה שלנו, **קבר** בהוד), ממילא יודעים את כולם, על פי חכמת הצירוף.

יוצא שהצירוף החשוב בקבלה – **ברק**, "ברק המבריק על השכל"^צ, שבמקום אחר כתוב שהוא שרש משה רבינו, הברק של עם ישראל, יסוד אבא – הוא יסוד, "יסוד אבא ארוך ומסתיים ביסוד ז"א"^צ. דברנו על יסוד אבא לפני כמה ימים^צ. היות שהוא שרש משה הוא גם שרש מרדכי^צ.

קרב ו-רבק – חסד וגבורה

איפה **קרב**? בחסד – "ימין מקרבת"^צ. איך שייך לקרבנות? הייתי חושב שקרבנות הם אש, גבורה, "קרבני לחמי לאשי"^צ, "רזא דקורבנא עולה עד רזא דאין סוף"^צ. איך בחסד? נתחיל שבוע הבא את פרשת הקרבנות – "אדם כי יקריב מכם קרבן להוי' מן הבהמה"^{קב}. הקרבן הראשון הוא "מן הבהמה", **רבקה**, שרש **רבק**. המקריב הוא "אדם כי יקריב מכם", ואדמו"ר הזקן^{קב} מפרש שהוא מקריב-מקרב את כל כחות נפשו לה' – "יקריב" גם לשון קירוב. מה מתאים דווקא לאברהם אבינו, ב"רזא דקורבנא עולה עד רזא דאין סוף"? אברהם הוא איש החסד, אבל בין האבות הוא השואף

צא תניא, אגה"ק טו.

צו ע"ח שער הכללים פ"י, ובכ"ד.

צז אור לכ"ט שבט – שיעור סוד הזמן (2), נדפס ב"ואביטה" ויקרא.

צח דובר שם שייסוד **אבא** בגימטריא **פד**, המספר של תיקון הברית בכתבי האריז"ל, וכשמוסיפים אותו ל**מרדכי** – "**ומרדכי ידע** את כל אשר נעשה" (אסתר ד, א) – עולה **משיח**. **משה ידע** הוא **משפט**. **משיח ידע** הוא כבר **טוב** פעמים **הוי'**, "טוב הוי' לכל ורחמיו על כל מעשיו" (תהלים קמה, ט).

צט סוטה מז, א; זהר ח"ג קעז, ב.

ק במדבר כח, ב.

קא ראה זהר ח"ב רלט, א; ח"ג כו, ב.

קב ויקרא א, ב.

קג לקו"ת ויקרא ד"ה "אדם כי יקריב" וביאורו (וראה גם מאמר "באתי לגני" תש"י וביאוריו).

המקרא – תופעה מיוחדת מאד באותיות **קבר**. צריך לעשות את הפרצוף – להקביל את ששת הצירופים ל-ו קצוות, כאשר שלש אותיות השרש הן בחב"ד, כידוע^ט. באותיות **ק-ב-ר** לא פשוט מה החכמה, מה הבינה ומה הדעת^צ. כאשר לא פשוט למקם את האותיות עצמן, צריך לבדוק כמה מהצירופים – אולי נוכל למקם אותם בתוך הו"ק – ולדעת למפרע איך האותיות מקבילות לחב"ד:

נה"י – קבר, רקב, ברק

קבר ו-**רקב** הם זוג – גרעין שנקבר באדמה נרקב, וצומח בזכות הרקבון. אם כן, גם בסוד הצירוף צריכים לראות ש-**קבר** ו-**רקב** הם זוג. יש גם **ברק**, **ברק**, **קרב** ו-**רבק** (לשון "עגלי מרבק"^צ, שרש **רבקה** אמנו – "רבקות של שלש שלש בהמות"^צ, ריכוז של בהמות, שמאכילין אותן טוב, "שלחן בצפון"^צ). אם נאמר ש-**רקב** ראוי להיות צירוף ההוד, "הודי נהפך עלי למשחית"^צ, נוכל לדעת את כולם. אם **רקב** הוא הוד אז **קבר** הוא נצח – צריך להתמצא בחכמת הצירוף – הם באמת זוג. פלא, נצח הוא חיים נצחיים, אבל במדות הנצח הוא משה, ואיפה הוא חי חיים נצחיים? בקבר. סוד הקבר שלו, שרשו ברדל"א.

בכל אופן, בהוד נרקבת התדמית החיצונית של האדם בעלמא דין, כדי שיצמח מחדש. כדי שממשה נגיע, דרך מרדכי והבעש"ט, למשיח – "הוא גואל ראשון והוא גואל אחרון" – צריך לחזור לשרשו ברדל"א ולהקבר בקבר. שוב, אם יודעים את מיקום אחד מהצירופים

פט סוד ה' ליראיו שער א פכ"ט.

צ ראה עמודיה שבעה ויצא הערה נט.

צא ירמיה מו, כא; מלאכי ג, כ.

צב עירובין פ"ב מ"א.

צג ב"ב כה, ב.

צד דניאל י, ח.

הבכור (גם כל ששת צירופי **בכר** הם שרשים בלשה"ק, כנ"ל). בתורה כתוב "בקרת תהיה לא יומתו כי לא חפשה"^{ק"י}, בשפחה נחרפת לאיש. כשעושים משפט צריך בקורת. "משפט רחמי"^{ק"י}, תפארת, סימן שבקורת השופט בתפארת. שרש הבקרת בדעת, נשמת התפארת, "משה מלגו ויעקב מלבר"^{ק"ט}. רואים שהבקרת נוטה לימין – "בקרת תהיה לא יומתו". כלומר, הבקרת היא בשביל להקל, שלא יהיו חייבים מיתה. הייתי חושב שהם חייבים מיתה, אבל "בקרת תהיה לא יומתו" – ממש תפארת, שיקול דעת, אבל נוטה לימין, מזכה בסופו של דבר.

זהו סוד הבקרת, ומהפסוק הזה צריך ללמוד לכל בקרת. כל פעם שמבקרים משהו אחר – אפילו ש"בקרת תהיה", יש בקרת – "לא יומתו", צריך למצוא זכות. אם זו בקרת כלפי עצמי כבר אחרת. בכל אופן התפארת היא באמצע, בין הדין לחסד. בבקרת על עצמי צריך "יקוב הדין את ההר"^{ק"ט}, אבל בבקרת על מישהו אחר צריך להקל, זו התפארת.

יש עוד משמעות לשרש **בקר**, בקר וצאן, קשור לצירוף הקודם לו לפי סדר הספירות, **רבק**, לשון בהמה כנ"ל – בתוך הרבקה נולד בקר. ניקוד בקר זה הוא קמץ קמץ, ניקוד הכתר, רמז ל"בהמה רבה" שלפני האצילות, אליה מגיעים מכח ה"בריה התיכן" ה"מברח מן הקצה אל הקצה"^{ק"י} שהוא ספירת התפארת (בה נכללים האדם והבהמה ומתקיים הפסוק "אדם ובהמה תושיע הוי"^{ק"ח}).

ולסיכום:

ק"י ויקרא יט, כ.
ק"ד ע"פ הקדמת תקו"ז יז, ב ("פתח אליהו").
קטו ע"פ תקו"ז תקו"ג (כט, א).
קטז יבמות צב, א.
ק"ז שמות כו, כח.
ק"ח תהלים לו, ז.

כל הזמן עד אין סוף, "ויסע אברם הלך ונסוע הנגבה"^{ק"ד}. מפרשים בחסידות^{ק"ה} שכל הזמן אברהם שואף, מקרב את עצמו, לאין סוף. כל הזמן הוא מהלך, "לך לך"^{ק"ה}, "ונתתי לך מְהֻלָּכִים בין העמדים האלה"^{ק"ז} – הוא לא מלאך שעומד על מקומו, הוא מתקדם, עד אין סוף. כמו לגבי קבר משה, בעולם הזה הליכתו של אברהם היא "עד ולא עד בכלל", אבל כשיבוא משיח יהיה "עד ועד בכלל".

בכל אופן, יוצא שצירוף **קרב** הוא בחסד. "כי יקריב מכם קרבן להוי' מן הבהמה" – **רבקה**. **רבק** בגבורה, מתאים לאשת יצחק. אם כן, יוצא ש-**קרב** בחסד – טוב מאד, "ימין מקרבת". **ברק** מצוין – ביסוד. **רקב** בהוד – מכך התחלנו. **רבקה** אמנו בגבורה, אשת יצחק, מכוון לגמרי. החידוש – שמתאים מאד – הוא שה**קבר** הוא נצח, משה רבינו.

בקר ובקרת – תפארת

אמרנו את כל הצירופים חוץ מ-**בקר**, בתפארת – מה הקשר בין **בקר** לתפארת? בזהר^{ק"ח} כתוב אודות "בקר דאברהם" ו"בקר דיוסף", "בבקר בבקר" – בקר של חסד, "וישכם אברהם בבקר"^{ק"ט}, ו"הבקר אור והאנשים שלחו המה וחמריהם"^{ק"י}, בקר דיוסף. מי מחבר את אברהם ויוסף? "יעקב אשר פדה את אברהם"^{ק"א} ו"אלה תלדות יעקב יוסף"^{ק"ב}, הוא המחבר אותם יחד.

בקר הוא גם לשון **בקרת**. מבקרים את

קד בראשית יב, ט.

קה תו"א נ, ג ובכ"ד.

קו בראשית יב, א.

קז זכריה ג, ז.

קח ראה זהר ח"א רג, א; ח"ג רד, א.

קט בראשית יט, כז; כא, יד; כב, ג.

קי שם מד, ג.

קיא ישעיה כט, כב.

קיב בראשית לז, א.

חפשה"ק^ט. אם היו חפשיים כן היה יומתו, אבל "לא חפשה", עדיין משועבדים ליצר. בכל אופן, בקורת היא משפט. הבקר כאן מחבר את ה"בקר דאברהם" ואת ה"בקר דיוסף".

ד. חמש דרגות משה באצילות חמש דרגות גילוי משה רבינו

נחזור לעיקר: החדש שלנו, חדש אדר, הוא חדש של משה ומרדכי. היות שהיום 'יום הרדל' – ל אדר – פתחנו בפירוש מוהר"י ששרש משה רבינו ברדל"א. אבל מה הפירוש הרווח בכתבי האריז"ל לגבי משה רבינו? הפירוש הפשוט, שגם הזכרנו קודם – וממנו נבין גם לגבי מרדכי היהודי, הממשיך אותו – הוא שמשה רבינו הוא גילוי יסוד אבא והתלבשותו בפרצוף ז"א. האר"י מסביר^ק שכאשר יסוד אבא נכנס בישראל, בפרצוף ז"א, יש חמש בחינות – חמש מדרגות – של התגלות משה רבינו. זו סוגיא עמוקה וחשובה, יסודית ביותר, בכתבי האריז"ל. קודם דברנו על חמשה דורות של התגלות הקבלה, עד העץ חיים – מהאריז"ל עד רבי מאיר פאפירש – והקבלנו בפשט כנגד נרנח", אבל כאן יש עוד הסבר פנימי ומורכב להקבלת חמש המדרגות. אפשר לדרוש על כל הבחינות האלה "משה משה" לא פסיק טעמא בגווייהו^{קכ}. בדרך כלל דורשים על שתי בחינות, כמו משה ומרדכי, אבל האריז"ל אומר שיש חמש מדרגות:

קודם כל, יסוד אבא מתגלה בדעת דו"א, לכן אומרים שמשה רבינו הוא הדעת של כללות

קט בקרת בונה זו היא סוד השבת. בקרת-שבת = יהלום הוי", "תהיה" = יהלום כ, "בקרת תהיה" = יהלום גל, ודוק – "כל יהודי [החל ממרדכי היהודי] יהלום".

קכ אמת ליעקב מערכת ע"ח אות מ: "מרע"ה חמש בחינות יש לו, ראשונה בדעת ז"א עצמו. שנית בשליש עליון המכוסה. שלישית בשליש ת"ת האמצעי. רביעית כשמגיע יסוד אבא תוך יסוד ז"א. ה, הבל היוצא מיסוד אבא חוץ ליסוד ז"א".

קכא ע"פ זהר ח"א קכ, ב; ח"ג קלח, א.

חכמה	בינה
ק	ר
	דעת
	ב
חסד	גבורה
קרב	רבק
	תפארת
	בקר
נצח	הוד
קבר	רקב
	יסוד
	ברק

סיימנו תת-נושא, מאמר מוסגר, של כל צירופי **קבר**. עיקר הווארט היה שהקבר עצמו הוא נצח, חיים נצחיים, משה רבינו.

היחס לבקורת עצמית

[איך אפשר לדון את עצמי כל כך חזק? למה?] מי בתולדות החסידות היה בעד בקורת עצמית ומי היה נגדה? חשוב לדעת, זו המחלוקת הכי חשובה שיצאה מאדמו"ר הזקן. מכל רב אמתי, רבי אמתי, משה רבינו אמתי, "מרדכי בדורו כמשה בדורו", יוצאים שני תלמידים מובהקים, טובים וצדיקים, שאחד נוטה לימין ואחד לשמאל, כי הרבי הוא היולי, באמצע. שני התלמידים יוצאים ממנו יש מאין (**אין** = **היולי** כידוע), על דרך שמאי והלל.

מאדמו"ר הזקן יצאו אדמו"ר האמצעי ורבי אהרן מסטרשליא, שחלקו לגבי בקורת עצמית. רבי אהרן מסטרשליא אמר שלא צריך לבקר את עצמו יותר מדי, לא צריך בקורת נוקבת, וכל קונטרס ההתפעלות של אדמו"ר האמצעי מתנגד לגישה זו. דרך חב"ד האמתית – כך אומר אדמו"ר האמצעי, הממשיך העצמי – אומרת שכן צריך בקורת נוקבת, "בקרת תהיה", אבל בכל אופן "לא יומתו כי לא

רבינו שבך. כל יהודי כאן הוא כמו זעיר אנפין, ז"א, ויש לו חמש הופעות של משה רבינו:

התקשרות הדעת לה'

איך אדמו"ר הזקן מסביר בפרק מב בתניא מהו ניצוץ משה רבינו שבכל אחד ואחד? היכולת לדעת את ה'. בפרק ג בתניא הוא מסביר שדעת היא "התקשרות והתחברות", ובפרק מב - בביאור "אין, לגבי משה מילתא זוטרתא היא"^{קכ}, ביחס למשה רבינו שבכל אחד - הוא מסביר שמשה רבינו הוא הכח שיש בכל אחד לדעת את ה', להתקשר לה'. מבין החמשה, זהו משה רבינו מספר אחד - היכולת לדעת את ה', עצם ההתקשרות לה'. הופעת משה הראשונה היא בדעת - היכולת להתקשר ל"הוי' אלהי ישראל" (בגימטריא **תריג**, בגימטריא **משה רבינו**^{קכ}). איך? על ידי התבוננות. זו כל דרך חב"ד - התקשרות וקיום מצות "וידעת היום והשבת אל לבבך כי הוי' הוא האלהים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד"^{קכ} על ידי התבוננות.

אהבה מסותרת

גם הבחינה השניה של משה רבינו כתובה בתניא - הכל כתוב בתניא - בלי לציין שזו בחינת משה רבינו. לכל יהודי יש אהבה מסותרת לה' (ומתברר שגם היא משה רבינו שבי) - אני אוהב את ה', ולא מרגיש את עצמי בתוך האהבה הזו. איך האריז"ל קורא למדרגה על עצם האהבה המסותרת, בלי הרגשת היש, בלי "יש מי שאוהב"? "עץ החיים"^{קכ}. "עץ הדעת טוב ורע" הוא המודעות העצמית, "יש

נשמות ישראל, הדעת של ישראל. ראשית התלבשות והתגלות יסוד אבא - הברק, "ברק המבריק על השכל", חידושי תורה, "תורה צוה לנו משה"^{קכ} - היא בדעת דז"א.

אחר כך יסוד אבא מתגלה בשליש העליון של תפארת ז"א, בו החסדים מכוסים, כי עד שם מתפשט יסוד אמא - עד שם הכל בתוך ההתבוננות. כשאדם מתבונן באמת הוא יוצא מעצמו, מתלבש בתוך ההתבוננות לגמרי ושוכח מעצמו. יש שם חסדים, כי מתוך ההתבוננות נולדת אהבה, אבל אין שם הרגשת היש, כפי שנסביר. זהו המקום השני בו מופיע יסוד אבא - בחינת משה רבינו.

ההופעה השלישית היא השליש האמצעי לתפארת ז"א - גם הוא משה רבינו. התגלות משה בשליש האמצעי דז"א, היא כבר חסד גלוי. בשליש התחתון אין משה רבינו, אולי יש שם שרש של מרדכי היהודי.

משה רבינו מספר אחד הוא בדעת, משה רבינו מספר שנים בשליש העליון לתפארת, משה רבינו מספר שלש בשליש האמצעי לתפארת, משה רבינו מספר ארבע הוא מה שהזכרנו לעיל ש"יסוד אבא ארוך ומסתיים ביסוד ז"א".

משה רבינו מספר חמש - לכאורה תכלית גילוי משה רבינו - הוא הארת יסוד אבא היוצאת מיסוד ז"א, אבל עדיין בעולם האצילות. עד כאן חמשה משה רבינו, כנראה כנגד חמשה חומשי תורת משה - יוצא מאד יפה.

חמש הבחינות ב'עבודה'

צריך לנסות להבין את חמש המדרגות האלה ב'עבודה' - לכל אחד יש ניצוץ משה רבינו, כמפורש בתניא. אנחנו מסבירים תמיד שכל ספר התניא בא בעיקר לגלות את המשה

קכג ברכות לג, ב.
קכד של"ה תושבע"פ מסכת שבועות, מעלה ה (קצז, ב); זרע קדש ואתחנן, ד"ה "וי"ל... שיש סוד העיבור".

קכה שם ד, לט.

קכו ראה תורת חיים נח ד"ה "אלה תולדות נח" (הא').

קכב דברים לג, ד.

ומסתיים ביסוד ז"א". פנימיות היסוד היא אמת – "משה אמת ותורתו אמת"^{קלג}. ה' אומר למשה "ושמי הוי' לא נודעתי להם"^{קלד}, "לא נכרתי להם במדת אמתית שלי"^{קלה}, אבל לך אני נודע במדת האמת שלי. מדת האמת אצל כל יהודי היא אימות הבטחות – 'משה הבטיח [בבטחות-כליות שלו] משה יקיים [בקמת הברית שלו]'. מדת האמת אצל היהודי מתבטאת גם ביחס להיפך האמת. הוא מקיים בהידור – השייך ליסוד, "הידורא דגופא"^{קלו} – "מדבר שקר תרחק"^{קלז} בכל עניניו ובכל מעשיו. הוא אמת. יש ווארט ב"היום יום"^{קלח} – אל תאמר שהעבודה צריכה להיות באמת, אלא אמת היא העבודה הכי גדולה. כך מסכמים את כל התניא במשפט אחד – כפי שכתוב ב"ואביטה" השבוע^{קלט} – "אל תהיה רמאי". בנפש "אל תהיה רמאי" – תהיה אמת, "מדבר שקר תרחק" – היינו משה רבינו שבספירת היסוד.

תפלת אמת

משה רבינו החמישי הוא הארת יסוד אבא היוצאת מיסוד ז"א (וגם מעטרת היסוד דז"א) – הארה ממדת האמת שלו. מה עוד משה רבינו עושה בחיים, חוץ מלהוציא אותנו ממצרים, לתת לנו תורה ולעשות מצוות? יש עוד משהו טוב שמשה רבינו מצטיין בו, עוד משהו שמשה רבינו יודע לעשות ואיני יודע לעשות כמוהו? "תפלה למשה איש האלהים"^{קמ}, הוא יודע להתפלל. הייתי חושב שדוד המלך –

מי שאוהב", ומשה רבינו השני שבי הוא "עץ החיים" שבי, השליש העליון של התפארת, בו האהבה מכוסה. זו מדרגה שיש לכל אחד.

"כי מרחמם ינהגם"

מהו משה רבינו השלישי, בשליש האמצעי לתפארת, שכבר מגולה? עיקר פנימיות התפארת בכחות הנפש הוא מדת הרחמים. משה רבינו הוא מנהיג ישראל, ולכל אחד יש ניצוץ ממנהיגות משה רבינו, שמדתה "כי מרחמם ינהגם"^{קמב}. ה' בחר במשה רבינו – כמו שבחר גם ביעקב אבינו ובדוד המלך – כי כרועה רחם על הצאן (וכבקשת משה: "ולא תהיה עדת הוי' כצאן אשר אין להם רעה"^{קמג}). בהתגלות יסוד אבא בשליש האמצעי של התפארת משה רבינו הוא רעיא מהימנא, המרחם על הצאן, ולכל אחד מאתנו יש בחינה זו – אנחנו רחמים בני רחמים.

ירושים את מדת הרחמים מיעקב אבינו, אבל "משה מלגו יעקב מלבר"^{קמט} – "משה מלגו", הוא יודע איך מרחמים ועל מי לרחם. הוא מרגיש את דעת הזולת ויודע שאפשר לרחם גם על "מי שאין בו דעת [ש]אסור לרחם עליו"^{קמז}, כי הרחמנות הכי גדולה היא על יהודי שאין לו דעת^{קמז} (בהיותו שייך לדעת בעצם – זהו ההבדל העיקרי בין יהודי לגוי, עליו נאמר "אל אחר אסתרים ולא עביד פירין"^{קמז}, אין לו דעת להוליד).

מדת האמת

משה רבינו הרביעי הוא "יסוד אבא ארוך

קלג תנחומא קרח יא.

קלד שמות ו, ג.

קלה רש"י שם.

קלו זהר ח"ב קפו, ב.

קלז שמות כג, ז.

קלח כ' אד"ר.

קלט פרשת פקודי (שיעור בכש"ט אות ד)

קמ תהלים צ, א.

קמז ישעיה מט, י.

קמז במדבר כז, יז.

קמז עפ"י תקו"ז יג.

קל ברכות לג, א.

קלא ראה מעין גנים ח"א פרשת ויגש והנסמן שם הערות כג-כד.

קלב זהר ח"ב קג, א.

הוא מתפלל כל כך חזק, ברצינות, עד שהוא נעשה חולה, עד מיצוי הנפש. הוא לא רק נעשה חולה, אלא מוכן למות בתפלתו על עם ישראל, לא רק בעולם הזה אלא גם בעולם הבא – "ואם אין מחני נא מספרך אשר כתבת"^{קמט}. גם בלי משה רבינו, יש לכל יהודי בירושה מהאבות, בטבע, בדם, את אומנות אבותינו הקדושים – לצעוק לה' בעת צרה. אבל תפלת משה רבינו הוא משהו מיוחד, בזכות ניצוץ משה רבינו שבך – תפלה באמת שיבוא משיח, "עד מת?!", עד מיצוי הנפש. זהו משה רבינו **החמישי (המשיחי)**. האריז"ל מסביר^ק שמה קבור מול בית פעור, כי יוצא מהיסוד בדיוק מול הפעור, הפתח האחורי. בעצם קברו הלא-ידוע – בו פתחנו – קשור למדרגה החמישית, כח התפלה שלו. תפלה היא הלעומת זה של פעור, על דרך פעירת פה. הקבר שלו הוא בעצם כפרה ותיקון של חטא פעור – שהוא גם עבודה זרה וגם פעירת הפה התחתון. הוא כותב גם **שפעור** אותיות **פרעה**. מלחמת משה עם פרעה קשורה לקבורתו. פרעה עשה מעצמו עבודה זרה (כמו המן) – יש לו שייכות לפעור. ולסיכום:

"נעים זמרות ישראל"^{קמא}, שאומר על עצמו "ואני תפלה"^{קמב}, מזוהה לגמרי עם התפלה – הוא הנשמה השייכת ביותר לעבודת התפלה. אין הכי נמי, דוד, ספירת המלכות, שייך בעצם לתפלה. דוד נמשל לסיירה "דלית לה מגרמה כלום"^{קמג}, המתחננת לה' בכל רגע תמיד לתת לה חיים. תפלת דוד היא בעיקר "תפלה לעני"^{קמד}, אך תפלת משה היא "תפלת עשיר" המבקש אך ורק על ישראל ("מדינה פלונית חרבה והיא שלך, גזור שתבנה"^{קמה}), כמבואר בחסידות^{קמו}. הארת יסוד אבא היוצאת מיסוד ז"א שייכת למלכות – תפלת משה היא שרש תפלת דוד בסוד "אבא יסד ברתא".

שוב, חוץ מהיות משה רבינו התלמיד-חכם הכי גדול, הוא יודע הכי טוב להתפלל – צריך ללמוד ממנו. כתוב "ויחל משה"^{קמז} – "ויחל" לשון המתקה. בתפלתו, מקרב איש ולב עמוק, הוא יכול להמתיק את כל הדינים שיש על עם ישראל. זו הארה מהאמת שלו – הוא מתפלל באמת. יש ביטוי בתניא^{קמח}, לגבי כל עבודת ה' – צריך לעבוד את ה' "עד מיצוי הנפש" ("עד ועד בכלל"). משה רבינו מתפלל "עד מיצוי הנפש", כדרשת חז"ל ל"ויחל משה" – שנעשה חולה.

ידיעת ה' ע"י התבוננות

התלבשות יסוד אבא בשליש העליון של תפארת ז"א אהבה מסותרת

התלבשות יסוד אבא בשליש האמצעי של תפארת ז"א מדת הרחמים ("כי מרחמם ינהגם")

התלבשות יסוד אבא ביסוד ז"א מדת האמת ("משה אמת")

התגלות יסוד אבא מחוץ ליסוד ז"א תפלת אמת ("ויחל משה")

התלבשות יסוד אבא בדעת ז"א

התלבשות יסוד אבא בשליש העליון של תפארת ז"א

התלבשות יסוד אבא בשליש האמצעי של תפארת ז"א

התלבשות יסוד אבא ביסוד ז"א

התגלות יסוד אבא מחוץ ליסוד ז"א

ה. המשכת משה בעולמות בי"ע

"דוגמה" לעומת "פעולה עצמית"

אם משה רבינו הוא כל הדברים האלה,

קמט שם שם, לב.

קנ ע"ח של"ב פ"ה (מ"ח).

קמא ש"ב כג, א.

קמב תהלים קט, ד.

קמג זהר ח"ג קפ, ב.

קמד תהלים קב, א.

קמה ילקוט שמעוני תהלים רמז תתמא.

קמו ד"ה "תפלה למשה" תש"נ.

קמז שמות לב, יא.

קמח פ"ל; אגה"ק פרקים א ו-יב.

מהו כבר מרדכי? "מרדכי בדורו כמשה בדורו" – כשמשה צריך חידוש. חזרת משה רבינו היא לא שחזור ולא דוגמה. ראיתי משהו מאד נחמד בספר של אחד מגדולי צדיקי החסידות, ששמו משה, "ישמח משה":

בתחלת פרשת צו הוא מדבר על פירוש רש"י בתחלת הפרשה – "אין 'צו' אלא לשון זירו, מיד ולדורות... ביותר צריך לזרו במקום שיש חסרון כיס"^{קנב} – ואומר^{קנב} שיש עבודת "דוגמה" ויש עבודה שהיא "פעולה עצמית".

מה הכוונה? קצת דומה לתורה שלמדנו בכתר שם טוב^{קנב}, שלא צריך לחקות צדיקים – צריך להיות 'עצמי'. בכל אופן, יש עבודה שאתה כן לומד מצדיק ועושה כדוגמתו. יש ביטוי שכל אחד – כל תמים, כל תלמיד וכל חסיד – צריך להיות דוגמה חיה של יהודי טוב. מה פירוש? שמישהו אחר ירצה לעשות כפי הדוגמה שלך. הוא קורא לכך עבודת 'דוגמה'^{קנב} – ביטוי יפה – שראית איזו דוגמה אצל צדיק ("ועמך כלם צדיקים"^{קנב}), "כל אחד מתוקן מחברו"^{קנב}) ואתה מחקה אותה בעבודת ה' (היינו שאתה מתתקן מחברך, ממה שראית דבר טוב אצל

קנב רש"י לויקרא ו, ב.

קנב זה לשונו:

צו את אהרן וגו' (ויקרא ו א). פירש רש"י (ד"ה צו) אין צו אלא זירו מיד ולדורות, אמר ר' שמעון ביותר צריך הכתוב לזרו במקום שיש בו חסרון כיס. נ"ל על פי מ"ש מהר"ש בפרשת צו את אהרן, על פי הגמרא במסכת מגילה, עיין שם מה שנתגלה לו בחלום, ועיין שם מ"ש עוד לפרש על פי המ"א, עיין שם. והנה כבר כתבתי (בפרשת בראשית ובפרשת אמור), דהדוגמא צריך זהירות יתירה הרבה יותר ממה שהוא עושה בפועל. ואם כן לפי זה לכאורה קשה, בשלמא לדורות צריך זירו כיון שהוא רק דוגמא, מה שאין כן מה שהוא בפועל למה לי זירו כל כך. לזה כתב רש"י ביותר צריך וכו', דהא מיד הוי חסרון כיס, מה שאין כן באמירה דלדורות דאין חסרון כיס באמירה, והבן זה כי נכון הוא בס"ד.

קנב אוד, נדפס ב"ואביטה" פרשת פקודי.

קנב **דוגמה** = חן, יש בעבודה זו את החן של נח – "ונח מצא חן בעיני ה'" (בראשית ו, ח) – אך אין בה את החן של יוסף ומשה, **חדוש נפלא**.

קנב ישעיהו ס, כא.

קנב תניא, אגה"ק כב.

ירידת יסוד אבא בארבעה עולמות

הגענו לכך כשאמרנו שברור שמרדכי – על פי שהוא משה רבינו שבדור – אינו דוגמה-חיקוי של משה רבינו, אלא משהו חדש. אם יש חמשה משה רבינו, צריך עוד משהו בשביל מרדכי. האריז"ל אומר בפירוש – במיוחד בפרי עץ חיים של רבי מאיר פאפירש, לא כל כך בשמונה שערים (זו דוגמה לתוספת בע"ח ובפע"ח) – שמרדכי הוא הארת יסוד אבא היוצאת מיסוד ז"א (המדרגה החמישית של משה רבינו), אבל גם עוברת את הנוקבא, המלכות, בבחינת "מור עבר"^{קנב} ("מר דרור"^{קנב}), ומתגלה בעולם הבריאה. נס הפורים נעשה בזכות הארת יסוד אבא – פנימיות כל האצילות – המתגלה בעולם הבריאה. פורים כל כך מיוחד בגלל סוד מרדכי, "מור עבר", גילוי הארת יסוד אבא בעולם הבריאה, שלא היה אצל משה רבינו ולא היה אף פעם בהיסטוריה עד מרדכי.

קנב שה"ש ה, ה.

קנב שמות ל, כב.

גילוי האצילות - אצילות ממש - בעולם הבריאה. משיח הוא גילוי האצילות גם בעולם העשיה, "אף עשיתיו"^{קט}. מה פירוש "אף"? 'אני פה' וגם 'אצילות פה'. זהו הווארט של המגיד^{קט}. כעת נבין יותר לעומק למה דווקא המגיד אמר "אצילות איז אויך דא". למה הבעל שם טוב לא אמר זאת? חידוש הבעל שם טוב, אחרי מרדכי, הוא המשכת הארת יסוד אבא לעולם היצירה - למדות, לאהבת ה' ויראת ה'. זהו עיקר חידוש הבעש"ט.

בא המגיד, ואמר שאני כבר אחרי הבעל שם טוב - אולי כבר אפשר להמשיך ולגלות משיח ממש. משיח ממש הוא "אצילות איז אויך דא", "אף עשיתיו", גם בעולם העשיה ממש. צריך לומר שדבריו, "אצילות איז אויך דא", התחילו תהליך - אך בעצם הוא עדיין המשך הבעש"ט. אפילו אדמו"ר הזקן, כמו שנסביר, הוא המשך הבעש"ט, או, כמו שאמרנו קודם, התעצמות עם הבעש"ט, עצם הלז של הבעש"ט.

כדי שיסוד אבא יומשך לעולם הזה התחתון, שאין תחתון למטה הימנו, מחכים למשיח - מה שהרבי רצה ומסר את נשמתו עליו, 'השתגע' עליו. הרבי אמר - 'אני משוגע על משיח'^{קט}. מה פירוש? משוגע להמשיך את הארת יסוד אבא, שתאיר ממש בעולם העשיה שלנו, בעולם התחתון, כמו מרדכי בדורו. לכן אנחנו תמיד מסבירים שהדמות-הדוגמה בתנ"ך עמה הרבי הכי מזדהה, יותר מכל הדוגמאות, היא מרדכי היהודי. כי הוא עושה כזה פלא, געוואלד גדול מאד, וממשיך את אצילות ממש - "אין עוד מלבדו"^{קט} - בעולם הבריאה, שהוא כבר עולם נפרד, 'יש ודבר נפרד בפני עצמו'. לא מספיקה ההארה לעולם הבריאה - צריך הארה

גם למדרגה זו צריך לתת הסבר פנימי, כמו לחמש מדרגות משה רבינו, אך קודם נשלים הלאה. מאז דורו של מרדכי היו עוד כמה חידושים, ובעיקר צריכים עוד שני חידושים. החידוש של מרדכי הוא גילוי הארת עולם האצילות בעולם הבריאה - געוואלד! מהו הבעל שם טוב? כעת נגיע לעיקר, שכבר התחלנו להסביר. בשביל להגיע למשיח מתחילים ממשה, אחרי מרדכי, אחרי הבעל שם טוב ואז מגיע משיח. זו ירידה בארבע מדרגות, כנגד ארבעה עולמות אבי"ע.

בטול מציאות שם מ"ה

לכאורה, אפשר ומתבקש היה לומר שישנם משה רבינו, מרדכי היהודי ומשיח - להסתפק בשלשה, מממ, בלי עולם היצירה. איך אפשר לומר סדר של העולמות בלי היצירה? גם בשמות הקדש שכנגד העולמות יש תופעה כזו, כפי שמסביר מוהר"ץ - הגבור שלנו היום - ונרחיב בהמשך.

בעל האמת ליעקב^{קט}, אחד מחשובי ספרי הקבלה, אומר שמוהר"ץ 'הציל לו את החיים', בכך שהסביר לו - בכתביו - סוד שכל חייו היה בצער גדול להבינו, כנראה נגע לו עד עצם הנפש. כתוב בכתבי האריז"ל^{קט} שלעתיד לבוא שם מה יתבטל, רחמנא ליצלן. אבל, ברוך ה', למוהר"ץ יש הסבר - הוא הסביר בארבעה אופנים שונים, נגיע אליהם, קשור לכל הענינים שדברנו הערב. שוב, כמו שכתוב ששם מה יתבטל - השם שכנגד עולם היצירה - אולי גם עולם היצירה יתבטל. אבל לא, צריך אותו.

משה-מרדכי-הבעש"ט-משיח

שוב, החידוש הוא שמרדכי היהודי הוא

קסא ישעיה מג, ז.

קסב ראה סוד ה' ליראיו שער "ארבעה עולמות" פ"ה.

קסג י"ז סיון תשמ"ו, במפגש עם הרב אלימלך ניימן.

קסד דברים ד, לה.

קנט מערכת ע"ח אות מ סעיפים סג ו-רטו.

קס ע"ח ש"י סופ"ג.

מה שהיה קודם – ממש מחזיק מהכל – אבל יש חידוש גדול. עד הרבי הקודם הווארט היה, בין היתר, לחזור משניות. חזרת משניות היא עולם היצירה.

ספר התניא – סיווג של עולם היצירה

נאמר משהו אפילו יותר מרחיק לכת: מהו ספר התניא? ספר התניא מתחיל מהגדרות – צדיק וטוב לו, צדיק ורע לו, בינוני, רשע וטוב לו, רשע ורע לו. באיזה עולם יש הגדרות כאלה? הוא לא אומר שיש רק חמשה אנשים – יש אין סוף מדרגות בינוני, ובתוך כל אחד יש אין סוף מדרגות – אבל בכל אופן יש כאן יכולת מיון וסיווג. צריך למיין אותך – אתה שייך לסוג כזה. בכל סוג יש הרבה עגבניות, אבל אתה שייך לעגבניות סוג א', צדיק וטוב לו, או לעגבניות סוג ב' וכו'.

מיון שייך לראש של עולם היצירה, עולם המינים הכלליים שקדמו לפרטי עולם העשיה (עולם היצירה, עולם המיון, הנקרא גם עולם המנין, כידוע אצלנו שארבעת העולמות אבי"ע הם בסוד קנין-בנין-מנין-ענין). למה אדמו"ר הזקן קורא לתניא "ספר של בינונים"? באיזה עולם הבינוני נמצא? בעולם היצירה. לעולם הבריאה שייך "צדיק שאינו גמור", עולם האצילות הוא "צדיק גמור" ועולם העשיה הוא "רשע וטוב לו" ("רשע ורע לו" הוא כבר מחוץ לעולמות). אבל "אף עשיתיו" הוא להגיע ל-99.9% מכולנו – יש איזה מעט טוב, כולנו, "אפילו ריקנים שבך מלאים מצות כרמון"¹⁰⁰, "כפלה הרמון רקתך"¹⁰¹. זהו משיח – להגיע לאותם אנשים. לא לבינונים, אין (כמעט) בינונים.

שוב, ספר של בינונים הוא ספר של עולם

גם בעולם היצירה ובעולם העשיה. העשיה היא התכל'ס, לכן הרבי אמר תמיד "המעשה הוא העיקר". אצל הבעש"ט לא היה "המעשה הוא העיקר" כמו אצל הרבי – אצלו היה 'האהבה והיראה הם העיקר'.

המשכת התורה באבי"ע

מה הדוגמה – גם בתניא, מכתבי האריז"ל – להמשכת משהו בעולם הבריאה, ואחר כך בעולם היצירה ואחר כך בעולם העשיה? כל התורה היא "תורת משה", שבעולם האצילות. בכל אופן, בעולם הבריאה נמצא התלמוד; בעולם היצירה המשנה; ובעולם העשיה המקרא. מוסבר בתניא¹⁰² בפירוש שהכל נמשך מהאצילות – המקרא נמשך עד העשיה, המשנה עד ה"ק" (לכן יש ששה סדרי משנה, כנגד ה"ק, הנמשכים עד עולם היצירה) והתלמוד-ההשגה בעולם הבריאה.

אם כן, מרדכי היהודי הוא גילוי האצילות, גילוי אלקות ממש, בלימוד גמרא. חשוב שכל ראש ישיבה וכל תלמיד ישיבה, כל רב, ידע שעולם הבריאה הוא עולם התלמוד. בדרך כלל אינך מרגיש אלקות כשאתה לומד גמרא, אבל אם יש לך כזה מגיד שיעור טוב, שנקרא מרדכי היהודי, הוא יתן לך להרגיש אלקות, אצילות ממש, בתלמוד. הלואי שנזכה לכזה מגיד שיעור טוב.

ידוע שהבעש"ט רצה שכולם יהיו בקיאים בתהלים – "נעים זמירות ישראל", מעורר את הלב. המגיד רצה שנדע פרשת האזינו. זהו 'סדר' – הבעש"ט, המגיד ואדה"ז. מה אדה"ז רצה שנדע בעל פה, שנתעצם עמו בתוך התורה? משניות – שנחזור משניות, כך עד הרבי הקודם. יש משהו אצל הרבי שמנסה לעבור מהלך לגמרי. לא שהוא לא מחזיק מכל

קסו ברכות נז, א.

קסז שה"ש ד, ג, ו, ז.

קסה פ"מ בהגהה ואגה"ק פכ"ו.

עללות^{קט} – "ולא" כתיב, "ולו" קרי. "לו" היינו וקצוות, הדעת המכריע בין החסדים והגבורות נמשך בו"ק. האריז"ל אומר ווארט מאד יפה – היות שלכל אחד מהקצוות יש את הקיצוניות שלו הוא נקרא 'עלילה', כל אחד שתופס כיוון לעצמו נקרא 'עלילה'. לכן "ולו נתכנו עלילות" – דווקא בדעת המכריע בין החסדים והגבורות "לו" נתכנו עלילות. אבל בדעת שבין חכמה ובינה "ולא נתכנו עלילות" – אין שם עלילות, אין שם קצוות, הכל אחדות.

ההמשכה ממשה עד משיח

משה רבינו כח התקשרות – משה רבינו הראשון, כנ"ל – הוא דעת עליון. הוא יורד חמש מדרגות ומגיע למרדכי, "מור עבר", שמביא את הארת האצילות לעולם הבריאה, עולם התלמוד, עולם החשך – "ובורא חשך"^{קטא}, החושך קודם לאור של יצירה; הבעש"ט הוא "אור ישראל"^{קטב}, אור של "יוצר אור"; עולם העשיה הוא "עשה שלום" – נושא בפני עצמו. משיח בא לעשות שלום, כי שלום בעשיה (שלום בגימטריא "הוי' ימלך לעלם ועד"^{קטג}).

נחזור: מרדכי היהודי הוא גילוי והמשכת הארת יסוד אבא ב"בורא חשך", עולם הבריאה, "במחשכים הושיבני"^{קטד} זו תלמודה של בכל"^{קטה}, "יוצר אור" הוא ביצירה – הבעש"ט בא בשביל האור (בכל מקום שהגיע הבעש"ט אמר להרבות באור, להדליק עוד נרות, להאיר את החשך). הבעש"ט – שנמשך עד הרבי הקודם, הריי"צ (מוהרי"ץ) – בא להמשיך את הארת יסוד אבא דאצילות לעולם היצירה.

קע ש"א ב, ג.

קעא ישעיה מה, ז: "יוצר אור ובורא חשך עשה שלום...".

קעב שם י, ז.

קעג שמות טו, יח.

קעד איכה ג, ו.

קעה סנהדרין כד, א.

היצירה – להכניס את השכל עמוק לעולם היצירה. להביא את השכל דרך האצילות ודרך הבריאה עד עולם היצירה, בו יש דחילו ורחימו וכל שאר מדות הלב.

דעת משה ודעת יעקב

נאמר עוד משהו לגבי משה רבינו, שלא אמרנו קודם: אמרנו שמשה רבינו מספר אחד הוא כניסת יסוד אבא לדעת דז"א. נוסף פרט באר"י שלא אמרנו. גם ליעקב יש שרש בדעת, אבל מה ההבדל ביניהם? הוא אומר שמשה רבינו הוא דעת עליון דז"א ויעקב אבינו דעת תחתון דז"א. מה ההבדל? דעת עליון היא "דעת המכריע" בין חו"ב דז"א ודעת תחתון היא "דעת המכריע" בין עטרא דחסדים ועטרא דגבורות^{קטו}. עליהן כתוב "אל דעות הוי". שתייהן "דעת המכריע" – משה רבינו הדעת המכריע בין עצם החכמה ועצם הבינה ויעקב אבינו הדעת המכריע בין החסדים והגבורות^{קטז}. מה ההבדל? כתוב "אל דעות הוי" ולו נתכנו

קסח ע"ח שכ"ה הדרוש ב (מ"ק); אוה"ת נ"ך סוף עמ' כה ואילך. קסט עוד הבדל בין משה רבינו ליעקב אבינו: שניהם זכו לבינה, אבל משה זכה ל-ס ויעקב ל-ס. סתומה. בינה יש שני פרצופים, כנגד שתי האותיות שעמדו בנס בלוחות – ס היא אבא עילאה, שש הספירות מותר עד תפארת בינה הכללית כל אחת כלולה מ-י, ו-ה היא שרש התבונה, ארבע הספירות נהי"ם של הבינה הכללית כל אחת כלולה מ-י. משה שייך ל-ס, וחי סמך שנים.

דעת עליון (משה) נמשך מתיקון "ואמת" של הדיקנא, התיקון השביעי – עליו נאמר "כל השביעין חביבין", "משה אמת". שם יש ש"ע (זהר ח"ג כח, ב; קלג, ב), ובעצם יש שני פנים, "תרון תפוחין קדישין – דנהירין תדירא, דחדאן תדירא" (שם). שני הפנים האלה מאירים בפה דאמא, ממנו יוצאים ז' הבלים מ-ז שמות סג של אמא, סוד "משה אמת" (אמת = ז פעמים סג, ומילוי כל סג הוא הבל). זהו גילוי ה-ס הנ"ל. הפה הוא במקום הדעת – "דעת גניז בפומא" (זהר ח"ב ככג, א) גם באמא, בתוך ה-ס של אמא.

דעת תחתון (יעקב) נמשכת מ-ב כתפין דאריך אנפין. הכל מתחיל מהכתר, מאריך אנפין – דעת עליון מפניו ודעת תחתון משתי כתפיו, מקור החסד וגבורה, לכן דעת תחתון מכריע בין חסדים לגבורות. הוא לא כותב, אבל לכן יעקב יכול לתת ליוסף "שכם אחד על אחיך" (בראשית מח, כב) – כי השכם (דאריך אנפין) הוא המקור שלו.

בריאה-יצירה. בשביל "אף עשיתיו" צריך לחזור לכתר דרדל"א – משיח. משיח בא מהכתר עד למלכות ד"מקנא בעשיה".

תיקון העשיה – המהפכה הרביעית

אמרנו שענינו של משיח – המשכת הארת יסוד אבא לעולם העשיה ממשי, "אף עשיתיו" – קשור למקרא הנמשך מאצילות עד עולם העשיה. סימן שבדורנו צריך הרבה לימוד והרבה התעצמות עם המקרא, עם התנ"ך. אם מדברים על המהפכה הרביעית – המהפכה של עולם העשיה, גם ארבע המהפכות הן כנגד העולמות – מה הדבר הראשון שיש בו כעין שפה משותפת עם כל הגוים שיש בעולם? דווקא התנ"ך, המקרא. כמובן, כל עומק הרבדים היותר-גבוהים נמצא בתנ"ך – "כל הנחלים הלכים אל הים והים איננו מלא"^{קט"ו}, ים המקרא, מלכות דאצילות, היורד עד עולם העשיה, מלכות מקננת בעשיה.

המשכת הבטול בריאה ויצירה –

בטול הזמן ובטול הרגשת-ישות המדות

נסביר עוד טפה: הארת עולם האצילות בכל מקום פועלת בו הרגשת אין. עולם האצילות הוא אין, "אין עוד מלבדו", "אין עוד", אין משהו חוץ מה'. כל שהיה נדמה לך שקיים הוא בעצם אין. כשעולם האצילות מתגלה בעולם שלך – זהו גילוי שהעולם שלך הוא גארנישט, אין. עולם הבריאה קשור לנושא שאנחנו לומדים בזמן האחרון, וגם הזכרנו אותו קודם – הזמן. לכן, כאשר הארת יסוד אבא עוברת את מלכות דאצילות – "הוי' מְלַךְ, הוי' מְלַךְ, הוי' ימלך לעולם ועד"^{קט"ז} – ומתגלה בעולם הבריאה, עולם שבו הזמן נברא ונדמה כמצאיות

לכל אחד מהרביים יש חג גאולה. כשאדמו"ר הזקן השתחרר מהכלא חסידיו רצו לכתוב מגלה עם קדושה, כמו קדושת מגלת אסתר. הם היו ברי הכי, וככה רצו, אבל אדמו"ר הזקן לא נתן להם. נס י"ט כסלו הוא נס פורים של הבעש"ט, שנמשך עד נס פורים של י"ב-י"ג תמוז של הרבי הקודם.

שוב, משה רבינו מגיע עד מרדכי היהודי. מרדכי היהודי נמשך עד האריז"ל – האריז"ל הוא סיום מרדכי היהודי, עם כל חמשת הדורות שהזכרנו קודם – ומגיע עד הבעש"ט, ולא עד בכלל. הבעש"ט מגיע עד הרבי הקודם, ועד בכלל. אחר כך מתחיל הילוך חדש לקראת משיח, "המעשה הוא העיקר", "אף עשיתיו", "אצילות איז אויך דא". כבר המגיד התחיל זאת בכח, במקיף, רצה זאת – שאם כבר היה בעש"ט כעת יכול להיות משיח. תפקיד הדור שלנו הוא לגמור אותו תיקון, להמשיך את הארת יסוד אבא – פד, חנוך, ידע – עד מטה-מטה, למקום בו כולם רשעים. שנוכל לעשות שאלת חלום ולהפוך להיות בעל תשובה – בעל תשובה בגימטריא שאלת חלום כנ"ל. ולסיכום: משה רבינו ה הארות יסוד אבא באצילות מרדכי הצדיק הארת יסוד אבא בריאה הבעל שם טוב הארת יסוד אבא בעשיה משיח הארת יסוד אבא בעשיה קודם אמרנו שברדל"א משה הוא החכמה, מרדכי הבינה והבעש"ט הוא הדעת. למה? כי משה רבינו נשאר באצילות – "אבא מקנן באצילות"^{קט"ו} – אבל "אמא מקננא בכורסיא"^{קט"ז}, זהו שרש מרדכי, שהולך לעולם הבריאה, "מור עבר". הבעש"ט הוא הדעת, הו"ק, שמקננים ביצירה – הולך ליצירה. שוב, חכמה-בינה-דעת דרדל"א הולכות לאצילות-

קעו ראה תקו"ז תקון ו (כג, א); תחלת פירוש הרמ"ז על זהר ח"ב, ובכ"ד.

קעז תקו"ז הנ"ל.

קעח קהלת א, ז.
קעט נוסח התפלה.

פרס, להיות עבד המשמש את רבו על מנת לקבל פרס – הם עולם היצירה. הכנסת בטול, אין, לעולם יצירה 'בולעת' אותו, כמו חור שחור שבולע כל מה שסביבו, כפי שהסברנו בנין הזמן. זו עבודת הבעש"ט.

המשכת הבטול בעשיה – בטול רדיפת הקדמה

לפי כל זה, מהי עבודת המשיח בעשיה? איזה עולם הוא צריך לבלוע? עולם הבריאה הוא 'יש מאין', עולם היצירה 'יש מיש' ועולם העשיה הוא 'שכלול היש'. אם אני מכניס אליו אין, מה בטלתי? קודם כל בטלתי את הרדיפה אחרי הגשמיות, אחרי ההון, אחרי החידושים, אחרי פיתוח הטכנולוגיה. הפיתוח אינו דבר רע בעצם – הרבי אומר שהוא אמור לשמש את הקדושה – אבל צריך לבטל את הרדיפה אחרי (בקדושה הרדיפה צריכה "בקש שלום ורדפהו"¹⁹⁹, שהרי "שלום" היינו תיקון עולם העשיה, כנ"ל). טוב שאדם מרגיש שעליו להתקדם למשהו, אחרת הוא מתנוון, אבל עולם העשיה כל הזמן שואף להתחדש בטכנולוגיה, במיוחד בדורותינו. כמו שיש אחד שרודף כסף, יש מי שרודף את הדור הבא של הסמארטפון. את הרדיפה הזו צריך פשוט לבטל!

רב גדול בדור הקודם – שלא נאמר מי הוא – שהתנגד לבדיקת תפילין ומזוזות במחשב, ולעוד דברים כיו"ב. למה? כי הוא אמר שאם אלפיים שנה בדקו תפילין ידנית, בעיני סופר מומחה, לא צריך להתחיל לבדוק אותן במחשב. הוא שנה זאת – צריך לבטל את רדיפת הטכנולוגיה. הוא לא מצא איזה סעיף בשו"ע לאסור, ואדרבא – רבנים אומרים שבסדר גמור. אבל הוא חש, הרגיש, שאף שלכאורה הקדמה כאן משרתת את הקדושה,

נפרדת מהבורא, היא פועלת שהזמן מתעלם. זו התופעה שדברנו עליה בתחלת השבוע²⁰⁰, שחסרות 167 שנים – הן נעלמו. מי שמכיר זאת – מכיר. מי שלא מכיר – שיכיר. בתקופת מלכות פרס, בין מה שכתוב בהיסטוריה למה שכתוב אצלנו, הלכו לאיבוד – פשוט נעלמו, הזמן נעלם, לא נמצא – 167 שנים. כמה פסוקים יש במגלת אסתר? 167. כל פסוק פועל שתעלם שנה – זו כוונה יפה בקריאת המגלה. נקרא, ובכל פסוק שנה אחת נעלמה. זהו גילוי הארת יסוד אבא בעולם הבריאה.

מה קורה בעולם היצירה כשמגיעה הארת יסוד אבא (הבעש"ט)? בפירוש, כל ענין הבעש"ט הוא להכניס הרגשת אין, "אין מזל לישראל"²⁰¹. איפה? במדות הלב. צריך לומר שהבעש"ט נמשך ממש רבינו השני – האהבה המסותרת, שאין בה הרגשת היש ("עץ החיים"²⁰² כנ"ל). עיקר הרגשת היש הוא בעולם היצירה, שנקרא 'יש מיש'. עולם הבריאה הוא 'יש מאין', זמן הוא 'יש מאין', אבל עולם היצירה הוא 'יש מיש'²⁰³. במדות הלב ביצירה מורגש "יש מי שאוהב", "יש מי שירא"²⁰⁴ – צריך להאיר את האין. זו עבודה על דרך הסבר הרמב"ם²⁰⁵ ל"עבודה לשמה", לא על מנת לקבל פרס. לכן הבעש"ט הידר לוותר על העולם הבא שלו. גם אצל אדה"ז זהו הווארט הכי חזק, בו בחר הרבי – ה'סיום' – לסיים את "היום יום": "איני רוצה שום דבר, לא את העולם הבא שלך, לא את גן עדן שלך, רק אותך בעצמך". כל הרגשת היש והרצון לקבל משהו – איזו ישות, לקבל איזה

199 קפ שיעור סוד הזמן (2) – נדפס ב"אביטה" ויקרא.

200 קפא בעש"ט עה"ת לך כו; ע"פ שבת קנו, א.

201 קפב עץ החיים = אור הוי', והוא 'מספר האהבה' ה-אהבה.

202 קפג ראה סוד ה' ליראיו שער "ארבעה עולמות" פ"א.

203 קפד ע"פ תניא פרק לה.

204 קפה הלכות תשובה פ"י, ראה גם שיעור מהי אמת? (4) –

נדפס ב"אביטה" ויגש.

ומשה הוא לוי – כהן הוא ימין ולוי הוא שמאל. אבל אהרן, שהוא הימין של הארת יסוד אבא, הולך לספירת ההוד, לרגל שמאל, ואילו משה, שהוא הלוי, השמאל של הארת יסוד אבא, הולך לנצח (כמו שהסברנו קודם), לרגל ימין. בכל אופן, משה רבינו אומר פעמיים "ונחננו מה" – "אף על פי שיתמהמה עם כל זה אחכה לו בכל יום שיבוא"^{קצ}, גם משיח הוא בחינת מה. אם כן, איך יתכן ששם מה יתבטל?! לכן ה"אמת ליעקב" לא יכול היה לישון בשקט, עד שראה דברי מוהרי"ץ, רבי יעקב צמח, שהסביר זאת בארבעה אופנים:

פירוש ראשון: בטול הפעולה

אופן אחד: בטול שם מה היינו בטול פעולת שם מה. מהי פעולת שם מה? לברר בירורים. מה מברר בן, וכאשר הוא מברר בן הוא מעלה את הניצוצות עד לשרשם בשם סג. אבל לעתיד לבוא, הסימן הראשון של ביאת משיח הוא ש"נסתיימה עבודת הבירורים" – מה שהרבי אמר^{קצ}, כחלק מהאג'נדה שלו להביא משיח – וכאשר נסתיימה עבודת הבירורים פעולת שם מה בטלה.

זהו פירוש מאד יפה לכך ששם מה מתבטל. כמו שיש אחד שכל ימיו עסק בפעולה תמידית לעשות משהו והיא נגמרה – אפשר לומר שהאדם הזה התבטל, הוא יושב בטל, אין לו מה לעשות יותר. בכל עיר, גם בצפון תל אביב, צריך לפחות עשרה בטלנים – עשרה שהגיעו לדרגה של שם מה שעתיד להתבטל, שגמרו עם כל הבירורים שלהם, וכעת רק יושבים ולומדים ומפיצים תורה בצפון תל אביב.

היא בעצם היצר הרע של עולם העשיה, של הדור שלנו – ואת היצר הרע הזה צריך לבלוע, לבטל, לאיין. יש הרבה אנשים שרוצים לחזור לחיות בטבע, כמו שחיו אבותינו – רועי צאן וכו'. כל דבר יכול להיות גם קיצוני. צריך את המשוואה המנצחת, אבל יש משהו באותו רצון. הנקודה העקרית היא הרדיפה – רדיפה היא תופעה עצמית לעולם העשיה, "אף עשיתיו" (ה"אף" דקליפה, קליפת עולם העשיה, היינו עבודה זרה בגימטריא רדיפה), ואותה צריך לבלוע, לאיין. משיח יעשה זאת, ובכך יביא את ה' לתוך העולם שלנו, לתוך עולם שכולם רשעים. בכל אופן, צריך שנרדוף אחר חידוש טוב (ואחר 'שלום אמת', שהוא השכלול האמתי של מין המדבר) – צריך לרדוף משהו, איזה חידוש, איזו קדמה, כנ"ל, אבל לא את מה שהולך בעולם שלנו, אלא משהו אחר.

ו. בטול שם מ"ה

"ונחננו מה" – ה'שיכול' במשה ואהרן

אמרנו שבעל ה"אמת ליעקב" אמר שלא ידע את פירוש דברי האריז"ל ששם מה עתיד להתבטל. שם מה הוא בחינת משה רבינו, שאמר "ונחננו מה"^{קפ} – ביטוי שהולך על משה ואהרן. בפרשת וארא כתוב "הוא אהרן ומשה"^{קפ} ובפסוק שאחריו כתוב "הוא משה ואהרן", ללמד ששקולים היו^{קפט}.

על יעקב אבינו כתוב "שִׁכַּל אֶת יְדֵי"^{קצ} – יד ימין הלכה לרגל שמאל ויד שמאל לרגל ימין. האריז"ל אומר^{קצ} שאצל משה רבינו יש תופעה דומה – בהארת יסוד אבא שיוצאת מחזה דז"א יש ימין ושמאל. אהרן הוא כהן

קפז שמות טז, ד-ז.

קפח שם ו, כו.

קפט בראשית רבה א, טו.

קצ בראשית מח, יד.

קצא ע"ח של"ב פ"ו (מ"ת).

קצב יג עיקרי האמונה (נוסח הנדפס בסדורים, וראה פיה"מ לרמב"ם, סוף הקדמת פרק חלק) עיקר יב.

קצג שיחת יום ב' דר"ה תשמ"ז; שיחת פרשת ויצא תשנ"ב ובכ"ד (ע"פ שיחת שמח"ת תרפ"ט של הרבי הרי"צ). ראה הטבע היהודי מאמר "תיקון הדעת" פ"ב.

פירוש שני: בטול הענף

שהוא מלא שם מה שבתוכו, "מלא ברכת הוי" – "מלא" הוא סוד "עב דמה" כנודע, מילוי מה יחד עם אותיות השרש הוי' – אך אינו מקרין הארת שם מה כלפי חוץ דרך מצחו, בהיות שאין לו כבר רצונות משל עצמו). זהו הפירוש השני לכך ששם מה עתיד להתבטל.

פירוש שלישי: בטול ההארה החיצונית

הפירוש השלישי נוגע למה שאמרנו קודם לגבי דור המדבר. עם הארת דור המדבר – יסוד אבא שמתגלה מהחזה דז"א ולמטה – יוצאת הארת שם מה. כמו שדור המדבר התבטל כאשר משה מת – הוא מת וכולם מתו במדבר, הם לא עתידים להכנס לארץ, וכמו שאמרנו קודם ספק אם יש להם חלק לעולם הבא – כך תתבטל הארה זו דשם מה (היינו הארת שם מה היוצאת מיסוד אבא לאחר שמתגלה מן החזה דז"א ולמטה).

דור המדבר היה פרצוף שלם והוא התבטל, ויש לומר שלעתיד לבוא, בביאת מלך המשיח, יתבטל גם פרצוף יעקב (סוד הקול, "הקל קול יעקב"^{קצ}, בזמן ש"לבא [ישראל] לפומא [רחל] לא גליא"^{קצ}) שעומד מקביל לפרצוף דור המדבר, והוא רק הארה דשם מה, אך עצמות שם מה היינו פרצוף ישראל, ז"א עצמו, אינו בטל לעולם (וכל הזיווגים דלעתיד יהיו זיווגי ישראל עם רחל הגדולה, וד"ל).

פירוש רביעי: "אשת חיל עטרת בעלה"

פירוש אחרון חביב הוא אומר בשם מהרח"ו: איך אני יודע ששם מה לא יתבטל? כי כתוב לעתיד לבוא "אשת חיל עטרת בעלה"^{קצ}. זהו הפירוש הכי נחמד והכי פשוט, לכאורה.

הפירוש השני הוא פירוש עמוק – שהענף של שם מה יתבטל, אבל השרש לא יתבטל. מה הכוונה? שרש כל ארבעת השמות עב-סג-מה-בן באריז"ל הוא בא"ק – עב דא"ק, סג דא"ק, מה דא"ק ו-בן דא"ק. שם מה הוא הארה היוצאת ממצח דא"ק, אחרי אצילות עולם העקודים ועולם הנקודים – תהו יציב ותהו שביר – יוצאת הארת שם מה ממצח דא"ק, כדי לתקן את השבירה, וממנה נעשה עולם הברודים, עולם האצילות המתוקן. שם מה מתקן את השברים ומוציא את הניצוצות – מה שהוא יכול לעשות לבד נקרא 'עולם האצילות' של היום, והוא ממשיך באמצעות עבודתנו לתקן את העולמות התחתונים. הכל מתחיל מהארת שם מה ממצח הרצון דא"ק, שנקראת בכתבי האריז"ל ענף שם מה, ביחס לעצם שם מה שבתוך א"ק.

הפירוש השני בבטול שם מה לעתיד היינו שיתבטל הענף – לא צריכה לצאת, ולא תצא יותר, הארתו ממצח דא"ק. אבל שם מה המקורי, שבתוך א"ק, ישאר – העצם לא מתבטל, רק מה שיוצא מהמצח. כנראה אצל כולם בעולם הזה יוצא משהו מהמצח, וכאשר יבוא משיח הוא יכנס, לא יצטרך לצאת יותר. מוסבר בחסידות שיש רצון ויש "שבע רצון", היינו ההבדל בין ימות החול ליום השבת קדש, בו "כל מלאכתך עשויה"^{קצ} (שבע רצון ביום השביעי), שהוא גם ההבדל בין שית אלפי שנין דהוי עלמא לאלף השביעי, יום שכולו שבת ומנוחה לחיי העולמים – שם אין כבר רצון יוצא ממצח א"ק רק הכל בבחינת "שבע רצון", כבברכת **נפתלי** (**נפת לי**, נפת לשון תענוג), "נפתלי שבע רצון ומלא ברכת הוי"^{קצ} (הוא "שבע רצון" בכך

קצו בראשית כז, כב.

קצז ז"ח (מרגליות) מדרש הנעלם ח, א.

קצח משלי יב, ד.

קצד רש"י שמות כ, ט (עפ"י מכילתא).

קצה דברים לג, כג.

היא ב-ו; ההסבר שמדובר על הארה חיצונית, על דרך דור המדבר, שתכנס ותבטל – הוא פירוש המלכות כאן (וכידוע שפרצוף יעקב הוא בעצם **מה ד-בן**, פרצוף הדכורא של הנוקבא-המלכות הכללית).

ולסיכום:

- י בטול הענף
- ה "אשת חיל עטרת בעלה"
- ו בטול הפעולה
- ה בטול ההארה החיצונית

שוב, הפירושים האלה הם בזכות רבי יעקב צמח, בעל מסירות הנפש על קבלת האריז"ל, דור הרביעי, הז"א בתיקון עולם התהו של קבלת האריז"ל.

כוונות המקוה לפורים

הנהיית שכאשר שרו "ויהי בימי אחשוורוש" כפלו הרבה פעמים "שבע ועשרים ומאה מדינה". נאמר על כך רמז לסיים: צריך להתכונן, ראש חדש אדר, עוד מעט פורים – לכל חג יש את המספר שלו. מה המספר העיקרי של פורים ושל המגלה? **פורים** שוה 336, אבל המספר שלו הוא 127, "שבע ועשרים ומאה מדינה" (ביטוי החוזר שלש פעמים במגלה – "בתלתא זימני הוי חזקה"). אנחנו, עם ישראל, צריכים לשלוט על 127 מדינות ולחיות 127 שנים – המספר שמקשר בין אסתר המלכה ושרה אמנו^{רא}.

פורים ועוד 127 שוה 463. מישוה זוכר מה מספר הזה? היה ב"ואביטה" לפני כמה שבועות^ב – זו כוונת המקוה^ב. אם כן, ממחר ועד פורים (ועד בכלל), כאשר טובלים במקוה

כתוב "אשת חיל עטרת בעלה", שם **בן** יתעלה לשם **סג**, ושם **סג** יהיה עטרה על "בעלה". מיהו הבעל? שם **מה**. אם ה"אשת חיל" תהיה "עטרת בעלה", צריך איזה בעל... שם **מה** חייב להשאר, בתור איזה היכי תמציי כזה – צריך בעל כדי שהאשה תוכל להיות "עטרת בעלה". חשוב שכל בעל ידע זאת. אבל מה הוא יהיה? רק היכי תמציי, זה מה שישאר ממנו – הוא ישאר קולב. כנראה שכל זמן שהבעל היה בעל הבית הוא אמר את דעתו. יש מצב של "שוין בקומתן" – שלכל אחד יש דעה. כל זמן שהיא למטה ממנו – עיקר הדעה ממנו, הוא בעל הדעה והיא מקבלת את דעתו, יש משפיע ויש מקבל. יש מצב של "שוין", לכל אחד יש דעה – יפה. אבל יש מצב שאין לו בכלל דעה, והוא גם יודע זאת, וגם שלם עם כך לגמרי – אין לו דעה, רק היא "עטרת בעלה", היא "עושה רצון בעלה"^{קצט}, מעצבת לו את הרצון וזהו. צריך אותו. כמו דבורה בכורת – צריך אותו בשביל הדור הבא... אבל זהו, ובכל השאר "אשת חיל עטרת בעלה".

ארבעת הפירושים בסוד הוי'

אלו ארבעה פירושים חמודים ביותר, כנגד **י-ה-ו-ה**: איך נסדר אותם? לכאורה הפירוש הכי נעלה כאן, באותיות של קבלה, הוא הפירוש שיתבטל רק ענף א"ק, האור שיוצא מהמצח, לא יהיו יותר רצונות רק מצב פנימי ועצמי של "שבע רצון" – אותו נקביל כנגד ה-י (בו מתקיים "בטל רצונך מפני רצונו", כמבואר בחסידות); הפירוש של "אשת חיל עטרת בעלה", עלית **סג** על גבי **מה**, הוא הבינה; הפירוש של "נסתיימה עבודת הבירורים", שהפעולה תתבטל, שייך ל-ו – בסוד חומר-צורה-פועל-תכלית, הפעולה

קצט תנא דבי אליהו רבה פ"ט.

ר לקוטי הגר"א בסוף ביאורו לספרא דצניעותא עמ' לח (וילנא, תרע"ג).

רא בראשית רבה נח, ג.

רב פרשת תרומה (שיעורי כתר שם טוב אות ב).

רג כוונת הבעש"ט המובאת בסוף סידור עם דא"ח (עמ' שטו); אלף הוה יוד הה; אגלא; אלד; אלף א הה ל יוד הה ד; אאהלידה = 463 (ראה אותיות לשון הקדש אות ט ובהערה פג).

הרוח"¹⁷ בתחית המתים (עליה דברנו). זו תמיד אצלנו הכוונה של ד רבתי ד"אחד" – ארבע רוחות המשיח, "רוח הוי", רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת הוי"¹⁸. הרוח הרביעית היא "רוח דעת ויראת הוי", העיקרית אצל המשיח – שבהמשך כתוב עליו "והריחו ביראת הוי"¹⁹. היינו על דרך "והנהר הרביעי הוא פרתי"²⁰, "הוא דמעיקרא". אפשר לקרוא "מארבע רוחות בואי הרוח" ש"הרוח" היינו רוח חמישית, אבל הרוח הזו – שכוללת את כל הארבע – שורה על הרוח הרביעית. ב"רוח דעת ויראת הוי" יש 15 אותיות, כמו ב"והריחו ביראת הוי", המלים הבאות (אף על פי שבבטוי הראשון יש ארבע מלים ובשני שלש מלים) – "ביום ההוא יהיה הוי' אחד ושמו אחד".

אפשר לצייר כיהלום:

ר

ו ח

ד ע ת

ו י ר א

ת י ה ו ה

ו ה ר י ח

ו ב י ר

א ת י

ה ו

ה

ה'לב' של הפסוקים האלה – האותיות שבאמצע – עולות "תורה חדשה".

הרוח הרביעית, שהיא משיח, באה מהפרק התחתון דהוד דאריך אנפין, ההליכה בתום של הרצון העליון, "רוח דעת ויראת הוי" = 11 בחזקת 3 = משיח במספר קדמי. רמו יפהפה. ובצירוף "והריחו ביראת הוי" = 2205 – ה"פ

צריך לשיר, בעצמה ששרו קודם ועוד יותר, "שבע ועשרים ומאה מדינה" – לשיר ולכוון את כל כוונות המקוה, ולכוון שהכל שוה פורים ועוד 127. יש עוד הרבה דברים בכוונה זו, שנשאר, אבל זהו "המעשה הוא העיקר" – "אף עשיתיו" – לא לשכוח במקוה "ויהי בימי אחשורוש... שבע ועשרים ומאה מדינה", העיקר 127, וצריך לחבר עם פורים, ואז תצא טהור, בימים האלה. לחיים לחיים.

השלמות:

שרש המשיח – התמימות שברצון

האריז"ל כותב²¹ שמלך המשיח יוצא מפרק תחתון דהוד דאריך אנפין. פרק תחתון דהוד דאריך אנפין = 1689. יחד עם מלך המשיח = 2142 = אהיה פעמים אמונה = ט פעמים רחל (סוד ישראל וששת הפרצופים שלפניו, כנ"ל הערה כא).

ההסבר: אריך אנפין היינו רצון והוד היינו התמימות, כך שהוד דאריך אנפין היינו תמימות הרצון. אדמו"ר האמצעי כותב, ואחריו הרבי הרש"ב מסביר באריכות, מהי תמימות הרצון²² – מסתמא התכוונו למה שכתוב כאן באר"י שהוד דא"א הוא שרש נשמת מלך המשיח. הפרק התחתון הוא הרגל עצמה, בה הולכים – "הולך בתם"²³. הפרק התחתון דהוד הוא עצם ה"הולך בתם" של רצון ה' – הולך בתום לקראת רצונו של ה'. תמימות הרצון היא כל פרקי ההוד, והפרק התחתון הוא ההליכה בפועל.

הוא מביא מהאדרא רבה ששרש זה נקרא הרוח הרביעית. כתוב "מארבע רוחות באי

רז יחזקאל לז, ט.

רח ישעיה יא, ב.

רט שם שם, ג.

רי בראשית ב, יד.

רד ע"ח שכ"ט (הנסירה) פ"ה (מ"ב).

רה דברי אדמו"ר האמצעי ואדמו"ר הרש"ב מובאים ומבוארים בספר תום ודעת מאמר "תמימותו של רש"י" ח"ב.

רו משלי, ט.

נשמות שמתו, אז מלך המשיח פשוט צריך לתקן את כל הבחינות האלה, כאשר מה שעומד מולו ממש – מול ישראל – הוא דור המדבר. צריך לומר שששת הפרצופים האלה הם גם כנגד שש המצוות התמידיות. צריך לתקן כל אחד עם המצוה שלו (נושא שאפשר להרחיב בו לכדי שיעור שלם): דור המדבר שמעו "אנכי הוי' אלהיך", מלמעלה; יעקב מקדם היינו "שמע ישראל"; שני המטות לשון נטיה לימין ושמאל אהבה ויראה; עשו "לא יהיה לך; ערב רב" ולא תתורו אחריו; ודוק היטב. בכל אופן, ישראל עם כל מה שלפניו, בדיוק סוד **מלך המשיח פרק תחתון דהוד דאריך אנפין** – כנ"ל בגימטריא של 2142 (9 פעמים רחל).

עמרם יוכבד משה = 737 = שלהבת אותיות הבל-שת (שני שרשי **משה**, ראשי תבות משה-שת-הבל) = **"בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאדך"**. "בכל לבבך" היינו יוכבד, אמא, "בינה לבא"; "בכל נפשך" היינו עמרם; "ובכל מאדך" משה (הסדר הוא לפי הגיל – יוכבד "בת לוי" נולדה בין החומות והשלימה את מנין באי מצרים לשבעים נפש, והיתה גדולה מעמרם בעלה, "איש מבית לוי", שלא היה מבאי מצרים).

אמת, כנראה כנגד חמש המדרגות של משה הנ"ל, "משה אמת ותורתו אמת". אם נוציא את **"יראת הוי'"** (7 ברבוע פעמים 13) שכתוב פעמיים – נשאר רק אחת – נקבל 1568, הרבוע הכפול של **כח = בכל דרכיך דעה והוא יישר ארחתך**^{רי"א} = **"איל וצבי ויחמור ואקו ודשון ותאו וזמר"**^{רי"ב} = ז פעמים **דרך** (שבע הדרכים הטהורות^{רי"ג}).

תחית דור המדבר

כתוב שהדור שלנו הוא גלגול של דור המדבר. דור המדבר התבטל, ולא יודעים אם עתיד לקבל חלק לעולם הבא, אז איך אומרים שדור הגאולה הוא דור המדבר, דור דעה? כנראה מישו החיה את דור המדבר. אם הוא התבטל, למה חוזר דווקא עכשיו? קודם כל, רואים שיש משהו בדור שלפני הגאולה שהוא כבר תחית המתים. כל אלה שמתו ונקברו במדבר קמים לתחיה כדי להביא את המשיח. בכל הדורות משה עוסק בתקון הערב רב שקבל על דעתו, אבל יש משהו ש"הוא גואל ראשון הוא גואל אחרון" – צריך לחזור בעצמו בעשיה, "אף עשיתיו", ואז דור המדבר צריך לקום לגמרי. אם כל דור המדבר קם, כנראה שכל הפרצופים האלה גם קמים, צריך לגאול ולתקן את כולם. כל הצדיקים הגדולים עסקו בתיקון

ריא משליג, ו.

ריב דברים יד, ה.

ריג מבחר שיעורי התבוננות ח"ז עמ' 117-126.

לסעודת פורים

העולם (לא) עגול

שלא נגמר? כן, יש מוצא. הרעיון הוא לקחת את הסיבוב של הגלגל ולהפוך אותו לקרש-קפיצה כדי לצאת מהגלגל למקום גבוה יותר. כל תלמיד מתחיל בפיזיקה יודע שאפשר לנצל את הכח הסיבובי, הצנטריפוגלי, ולהפוך אותו לתנועה חזקה קדימה. אפשר להמשיך את הסיבוב של הגלגל הענק ולהמריא לשמיים.

הגלגל הוא העולם המתגלגל כמו כדור, גלגל הטבע, ההיסטוריה, או גלגל החיים. הכל מלא גלגלים עגולים. בגלגל החיים יכולים להיות מתח והנאה, אבל אחרי כמה סיבובים כבר הבנו את העניין, לא מתקדמים לשום מקום. הכל במעגל סגור. להיות משועבד לעיגול של הטבע זהו חטא העגל, מלשון עגול.

אבל בפורים, אחרי שהגענו לתחתית ופתאום מתחילים לעלות במהירות – עכשיו יש לנו הזדמנות פז: נא להדק חגורות, אנחנו מתנתקים מהגלגל ונכנסים למסלול המראה. הנה דוגמה מעולם העסקים: אפשר להרוויח הרבה כסף בבורסה ושוב להפסיד, כמו גלגל, אבל הסוחר הממולח יודע לצאת מהגלגל בזמן הנכון, לקחת את הרווחים ולצאת לדרך חדשה.

אפשר לצאת מהבורסה, אבל מה הכוונה לצאת מגלגל הטבע-החיים, לאן בדיוק לצאת? אל דאגה, אנחנו לא עוזבים את העולם הזה. הכוונה היא שבמקום סתם להתגלגל, נשים לב היטב שיש מישהו שמגלגל את

אפשר להסתכל על השנה כמו גלגל ענק בלונה-פארק. עולים על הגלגל בחודש ניסן... והנה אדר הוא החודש האחרון. עכשיו נראה שנמצאים הכי למטה – כך לפחות חשב המן הרשע כאשר הגורל נפל על חודש אדר שבו המזל של עם ישראל נמצא למטה. באמת היינו אז למטה, נופלים 'על הפנים', ישנים ומעולפים. כך מפרשים את הפסוק 'ישנו עם אחד' – הם ישנים², נגמרה תקופת הזוהר שלהן, הם כבר זקנים ומיושנים. גם האלוקים שלהם כביכול ישן וישן³, לא רלוונטי. הם נמצאים בתחתית הגלגל, והמן נמצא למעלה, שמח וטוב לב.

ומה קרה בסוף? לפתע הגלגל התחיל להתהפך. קצת ועוד קצת ועוד קצת, מהר יותר ויותר מהר, עד שמהתחתית עלינו והגענו למעלה. ובצד השני, המן שהיה למעלה – הגיע בבת אחת למטה, "והמן נופל", בכח אדיר של חודש אדר. הפור של המן נהפך לפורים שלנו.

לצאת מהגלגל החוזר

אבל עכשיו אפשר לפחד. אם באמת "גלגל חוזר בעולם"⁴, מה יקרה כאשר הגלגל שוב יתחיל לרדת? האם אפשר לצאת מהגלגל

א מתוך התוועדות ליל פורים תשע"ב.
אסתר ג, ח.

ב ראה מגילה יג, ב "ישנו עם אחד... ישנו מן המצוות".

ג אסתר רבה ז, יב "ישנו עם אחד, אותו שנאמר בו ה' אחד ישן לו מעמו".

ד שבת קנא, ב.

המדור מוקדש לזכות:

הח"ל בצבאות ה' חיים דוב בער שיי' מימון לרגל יום הולדתו - ח"י אדר שני

רגל רגל (כאשר ה-ת הופכת לשני ר). רגל אחת היא בפורים, הרגל ההולכת קדימה שאינה רגל עגל, והרגל השנייה היא בחנוכה, החג האחרון שנוסף בידי חכמים^ט. עם שתי רגלים אפשר בהחלט ללכת, וגם לרוץ, לגאולה השלמה.

שלא נדע

"חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע"^י... הגמרא במקום אחר^י שואלת האם כאשר אומרים "עד" הכוונה "עד ולא עד בכלל" או "עד ועד בכלל". כלומר, האם להגיע 'עד הבית' הכוונה להיכנס לתוך הבית, עד בכלל, או רק לגעת בדלת, עד ולא עד בכלל.

ומה לגבי "עד דלא ידע"? אפשר להתבסם "עד ולא עד בכלל" – עד שמרגישים שהולכים לאבד את הראש, את הדעת והחכמה, עד כאן ולא יותר. נגענו בדלת של "לא ידע" וזהו. הגענו אל היעד. עכשיו, לפני השכרות, נלך לישון, ובזאת יצאנו ידי חובה.

אבל השפת אמת אומר שהמצוה של "משתה ושמחה" היא להיות במהלך כל יום הפורים במשתה ושמחה. לא "גומרים הולכים", אלא ממשיכים וממשיכים. אם כך, "עד דלא ידע" הוא "עד ועד בכלל" – להיכנס לתוך ה"לא ידע", ולהמשיך בתוכו עוד ועוד,

כל הגלגלים. העולם לא מסתובב סתם כך, ואנחנו לא סתם מתגלגלים בחיים – יש יד נעלמה שמגלגלת את העסק, מסובב הסיבות והסיבובים שמשגיח ומכוון היטב. לא גורל עיוור, אלא הגורל שלנו, הפור שלנו בפורים.

רגל עגל

יש בתורה שלש רגלים, אבל לאחר שחכמים הוסיפו את פורים יש לנו עוד רגל. איזה רגל? במעשה מרכבה בספר יחזקאל כתוב שיש מלאכים עם "כף רגל עגל"^י, מלשון עגול. נכון, גם למלאכים יש טבע משלהם והם לא יכולים לצאת ממנו, הם רגל עגל – מתרגלים לעגול. רק אנחנו, בני האדם, יכולים לצאת מהמעגל, אנחנו "מהלכים" והמלאכים "עומדים". **רגל עגל** בגימטריא **פורים** – זה הזמן שבו אפשר לצאת מההרגל של העיגול. זכר לדבר, אפשר לאכול רגל עגל בסעודת פורים...

אם נגלגל את האותיות של **רגל עגל** נקבל **גלגל רע** – זהו גלגל הטבע שאינו מודע למי שמסובב אותו, ולכן הוא מגיע 'לרע' כלומר למטה. אבל ברגע שרואים מיהו המסובב, זהו **גלגל ער** – להיות ער וערני. כאשר הגלגל עצמו יתעורר – יהיה ער למי שמסובב אותו – אז הוא כבר יצא מעצמו. גם כאשר נדמה שאנחנו ישנים, "ישנו עם אחד", באמת "אני ישנה ולבי ער"^י!

ואם כבר התגלגלנו לכאן: **גלגל** קשור ל-**גלגלת** וממילא למצות מחצית השקל (המקדימה את פורים ומכינה אליו) שהיא "בקע לגלגלת"^י. מוסבר ש"בקע לגלגלת" היינו לבקוע-לחצות את המלה **גלגלת**, ולקבל

ט שלשת הרגלים בתורה הם כנגד חגי"ת, חסד גבורה תפארת, ואילו חנוכה ופורים הם כנגד נצח והוד – שתי הרגלים בגוף האדם, "תרוין פלגי גופא". למעשה, יש רגל נוסף, "שמיני עצרת רגל בפני עצמו הוא", והוא כנגד היסוד. נמצא שיש פעמיים שלש רגלים, חגי"ת נה"י. בתורה כתוב פעם אחת "שלש רגלים" ושלש פעמים "שלש פעמים", כאשר "פעמים" עצמם הם לשון רגלים, "מה יפו פעמיך בנעלים". הפעמים רמוזים בפעמים על שולי המעיל של הכהן הגדול – למעיל יש ראש ופה (שעליו יש איסור מיוחד, "לא יקרע", כמבואר בטעם מצוה פרשת פקודי) וממילא שולי המעיל הם בחינת הרגלים שלו.

י מגילה ז, ב.

יא ברכות כ, ב.

ה יחזקאל א, ז.

ו לפי זכריה ג, ז.

ז שיר השירים ה, ב.

ח שמות לח, כו.

רק מרגישים מרחוק. אין מה להיכנס 'לתוך' הלא נודע אלא רק להסתובב מסביב, "עד ולא עד בכלל".

אבל בפורים העסק עובד אחרת. הרי זה לא הזמן המתאים ללמוד ולדעת. את זה נעשה מחר בדעה צלולה ומיושבת, לא כאשר שרים לנו באזנים בפול-ווליום "ויהי בימי אחשוורוש", ואנחנו עצמנו לא לגמרי בפוקוס... אז מה כן? בפורים הכל הפוך, "ונהפוך הוא". עכשיו מניחים בצד מראש את כל הידיעות הרגילות. קודם כל עושים 'לחיים', זו נקודת המוצא. בואו 'נאבד קצת את הראש', את הידיעה והחשיבה הרגילה – ונתחיל לצעוד בתוך ה"לא ידע", עוד ועוד לא לדעת, עד ועד בכלל.

נתחיל בכך שאנו מודים בפה מלא שממש "לא נדע". אנחנו לא מבינים את התכניות של ה', לא יודעים מה מתחבא מאחורי הדמויות השונות ומאיפה תגיע אלינו ההפתעה הבאה. הכל לא ידוע, תעלומה אחת גדולה. יותר מזה, גם על עצמי אני לא יודע שום דבר. בכל השנה יש לי תדמית – מה אחרים חושבים עלי ומה אני חושב את עצמי. אבל בפורים המסכות מתקלפות ואני שואל את עצמי: מי אני בכלל? אולי אני מרדכי ואולי אני המן, ואולי אני תלוי (על העץ) באמצע. לא משנה...

ומכאן ממשיכים להתקדם בתוך הלא-נודע. ומה באמת קורה שם? עכשיו אפשר לגלות את הסוד של פורים: בתוך הלא נודע נמצאת ידיעה אחרת. לא ידיעה רגילה ופשוטה, אלא ידיעה עמוקה שכדי להגיע אליה צריך להתבסס עוד, ועוד ועוד.

בכל השנה אנחנו אומרים "תכלית הידיעה שלא נדע" – כי לשכל שלנו יש גבול, והשיא הוא להודות שאנחנו לא יודעים. אבל בפורים מתחילים בזה שלא יודעים, ואז מגיעים

בתהליך שלא נגמר, עד שפורים עצמו כבר נגמר...

מה הטעם להמשיך? הרי כבר הגעת ל"לא ידע"! אך האמת היא שיש כמה רמות של ידיעה ואי ידיעה. תשתה עוד קצת, ותגלה שיש עוד דרגה של "לא ידע", וכך עוד ועוד. עד שאתה לא יודע אם אתה יודע או לא יודע. לחיים לחיים!

תכלית הידיעה

עוד לא הבנו: מה העניין בלא לדעת? הרי לכאורה אם אתה לא יודע אין בזה שום דבר חיובי, רק לא ולא, אין ואפס. מה טוב בזה? יש אמרה של הקדמונים "תכלית הידיעה שלא נדע"³. מצד אחד יש מצוה לדעת את ה', "דע את אלוקי אביך"⁴, אבל כמה שאנחנו יודעים – בסוף אנחנו לא יודעים. גם החכם הכי גדול שיחיה אלף שנים לא יכול באמת לדעת. הרי ה' הבורא ואנחנו הנבראים, הוא אין-סופי ולא מוגבל ואנחנו סופיים ומוגבלים. אין כל יחס. באמת צריך לדעת, אבל כמה שאתה יודע אתה יודע שאתה באמת לא יודע. זו "תכלית הידיעה" – התכל'ס והשיא, של הידיעה – שנדע שאנחנו לא יודעים. וגם זה תהליך שלא נגמר: אנחנו לומדים ומבינים ויודעים, מה שלא ידענו קודם, ואז מגלים יותר כמה אנחנו לא יודעים. ושוב יודעים עוד, ושוב מבינים יותר לעומק כמה אנחנו לא יודעים.

ועכשיו נשאל, מה העיקר בכל התהליך הזה, מה שיוודעים או מה שלא יודעים? תלוי מתי. בכל השנה העיקר הוא מה שיוודעים, את זה אנחנו מבינים ותופסים ועם זה יש מה לעבוד. את מה שלא יודעים לא יודעים,

יב בחינת עולם יג, ג.

יג דברי הימים-א כח, ט.

טעם מצוה

צו - חלב ודם

קדוש אני ולא תטמאו את נפשתיכם בכל השרץ הרמש על הארץ^ה. ומ'ונטמתם בם" אמרו חז"ל "עבירה מטממת לבו של אדם... אל תקרי ונטמאתם אלא ונטמטם", והבינו הפוסקים שבמאכלות אסורות במיוחד יש טמטום הלב, לא רק מצד מעשה העבירה של האוכל אלא גם מצד המאכל האסור עצמו (החפצא), ומכאן הזהירות המיוחדת בענייני כשרות¹. וכן המשיל חז"ל איסורי מאכלות לרופא המצוה את החולה מה לאכול ומה לא לאכול².

והרמב"ם³ כתב בטעם מאכלות אסורות (כולל חלב ודם) שהם מזיקים לגוף. וכן כתב החינוך⁴, ולשון החינוך בעניין זה⁵ "לפי שהגוף כלי לנפש ובו תעשה פעולתה וזולתו לא תשלם מלאכתה לעולם... ועל כן הרחיקתנו תורתנו השלמה מכל דבר הגורם בו הפסד. ועל הדרך הזה לפי הפשט נאמר שבא לנו האיסור בתורה בכל מאכלות האסורות". אמנם כמה מחכמי ישראל יצאו בתוקף נגד תנינת טעם למצוות מצד בריאות הגוף³.

והרמב"ן כתב "ואין האסורין במאכלים רק טהרה בנפש, שתאכל דברים נקיים שלא

"כֹּל חֵלֶב שׁוֹר וְכֶשֶׂב יִעָזוּ לֹא תֹאכְלוּ... כִּי כֹּל אֲכַל חֵלֶב מִן הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר יִקְרִיב מִמֶּנָּה אֲשֶׁר לֹא תֹאכְלוּ וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הָאֲכָלָת מֵעַמְיָהּ. וְכֹל דָּם לֹא תֹאכְלוּ בְּכֹל מוֹשְׁבֵיתֵיכֶם לְעוֹף וְלַבְּהֵמָה. כֹּל נֶפֶשׁ אֲשֶׁר תֹּאכַל כֹּל דָּם וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מֵעַמְיָה"⁶, וכן נאמר בפרשת ויקרא "כל חלב וכל דם לא תאכלו"⁷ - אלו שתי מצוות במניין תרי"ג, שלא לאכול חלב ושלא לאכול דם.

טעמי מאכלות אסורות

הפוסקים נראה שיש קשר בין איסור חלב ודם לכך שהם קרבים על המזבח בקרבנות, ולכן האיסור נאמר בתוך דיני הקרבנות, בפרשת ויקרא ובפרשת צו, וכן נראה ממה שכתוב בפרשת אחרי מות "כִּי נֶפֶשׁ הַבֶּשֶׂר בְּדָם הוּא וְאֵינִי נִתְּתוּ לָכֶם עַל הַמִּזְבֵּחַ לְכַפֵּר עַל נַפְשֵׁיכֶם כִּי הַדָּם הוּא בְּנֶפֶשׁ יְכַפֵּר. עַל כֵּן אִמַּרְתִּי לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל כֹּל נֶפֶשׁ מִכֶּם לֹא תֹאכַל דָּם"⁸, ופירש הרמב"ן "שיאסר לנו הדם מפני שנתנו לנו להיות על המזבח לכפר על נפשתינו, והוא חלק השם, כטעם החלב". אמנם אין הכוונה שכל הקרב למזבח נאסר, שהרי הכליות ויותרת הכבד והאליה הם מכלל האימורים הקרבים על המזבח ובכל זאת מותרים באכילה⁹.

על השקצים נאמר בתורה שאכילתם נקראת טומאה וישראל קדושים ולכן עליהם לפרוש מאכילתם, "ולא תטמאו בהם ונטמתם בם. כי אני ה' אלהיכם והתקדשתם והייתם קדשים כי

נרשם ע"י יוסף פלאי.

א ויקרא ז, כג-כז. ראה עוד בספר עץ פרי מאמר 'מצות כיסוי הדם'.

ב ויקרא ג, יז.

ג ויקרא יז, יא-יב.

ד ראה הלכות מאכלות אסורות פ"ז ה"ה.

ה ויקרא יא, מג-מה.

ו יומא טל, א.

ז ראה שו"ע יו"ד פא, ז "לא יניקו תינוק מן הכותית אם אפשר בישראלית דחלב כותית מטמטם הלב. וכן לא תאכל המינקת אפילו ישראלית דברים האסורים. וכן התינוק בעצמו, כי כל זה מזיק לו בזקנותו". וראה שם ב"כ שגם אם האשה חולה ומותר לה דברים האסורים מכל מקום אין ראוי שתיניק.

ח תנחומא פרשת שמיני ו. מובא בקיצור ברש"י ויקרא יא, ב.

ט מורה נבוכים ח"ג פמ"ח.

י מצוה קמז (איסור חלב). מצוה קמח (איסור דם).

יא מצוה עג.

יב ראה עקידת יצחק שעור ט, אברבנאל ויקרא יא, יג. מהר"ל

בתפארת ישראל פ"ח.

"דרשינן טעמא דקרא"^{טו}, והנה רבי שמעון הוא שדורש בכל מקום טעמא דקרא, כשיטתו של רבי משעון בכלל להתבונן בפנימיות כמו שמתגלה בהרחבה בחכמת הקבלה שלימד רבי שמעון. אלא שבפנימיות התורה, הקבלה והחסידות, כל הטעמים מתקשרים זה בזה, וגם הטעמים הפשוטים הם כסולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה.

מסירת הרצון והתענוג

בחסידות מבואר שהדם והחלב הם הרצון והתענוג בנפש: "הדם הוא הנפש" ונפש פירושה רצון (כמו "אם יש את נפשכם"), רצון לשון ריצה, כמו מרוצת הדם בגוף. החלב הוא הדבר המשובח שאכילתו נחשבת שבע ותענוג, "ואכלו את חלב הארץ", "כמו חלב ודשן תשבע נפשי". הרצון והתענוג שייכים לספירת הכתר, הרובד העל-מודע (מעל המוחין): התענוג שייך לחלק העליון שבכתר, פראוף 'עתיק יומין', והרצון לפראוף התחתון, אריך אנפין (ומה שהחלב נקרא דם הוא סוד התלבשות עתיק באריך).

אם כן, יש להקריב לה' את הרצון ואת התענוג, שיהיו "בלתי לה' לבדו" ולא 'לאכול' אותם. "עשה רצונך כרצוני", ולא לרצות את רצון עצמו (הנפש הבמית שלו) כלל, וכן "והתענג על ה'" ולא לחפש תענוג לעצמו.

אמנם יש חלב אסור ויש חלב מותר: בלשון התורה כל השומן נקרא חלב, אלא שבלשון חכמים מה שמותר באכילה נקרא שומן ומה שאסור באכילה נקרא חלב^{טז}. ובנפש, יש תענוג המותר, והוא מה שהאדם זוכה לתענוג גשמי ממש מהקדושה, כמסופר על רבי נחום

וילידו עובי וגסות בנפשי"^{יז}, דהיינו לא מצד בריאות הגוף (כמו שנראה ברמב"ם) אלא שהגוף יהיה עדין ולא גס ומגושם ובוזה תהיה עדינות וזכות הנפש, כנ"ל שמאכלות אסורות מטמטמים את הלב.

באיסור דם נאמר בתורה טעם מיוחד "כי הדם הוא הנפש": בפרשת ראה "רק חזק לבלתי אכל הדם כי הדם הוא הנפש ולא תאכל הנפש עם הבשר". ובפרשת אחרי מות "כי נפש הבשר בדם הוא". ומפרש הרמב"ן שכוין שהדם הוא הנפש לכן הוא מכפר על נפש האדם במזבח, ולכן אסור באכילה. אמנם לאדם הראשון הותר לאכול רק מהצומח ולא בעלי חיים, שיש להם נפש הדומה במקצת לנפש האדם, אך לאחר המבול כיון שהכל נצלו על ידי האדם הותר לו לאכול את בשרם, וכן נפשם (התלויה בדם) באה כקרבן לכפר על האדם, אבל נאסר לאכול דם "כי אין לבעל נפש שיאכל נפש". ומוסיף "אם יאכל אדם נפש כל בשר והוא יתחבר בדמו והיו לאחדים בלב תהיה עובי וגסות בנפש האדם, ותשוב קרוב לטבע הנפש הבהמית אשר בנאכל". והחינוך הוסיף "כי מלבד רוע מזגו שהוא רע המזג, יהיה באכילתו קצת קנין במדת אכזריות".

והרמב"ם כתב^{יח} שהמצוות המיוחדות בדם – איסור אכילתו, "לא תאכלו על הדם", מצות כיסוי הדם – קשורות לאיסורי עבודה זרה, כיון שאכילת הדם היתה חלק מפולחן השדים והעבודה הזרה. דברי הרמב"ם בזה, יחד עם דבריו שהמאכלות האסורים מזיקים לגוף, נתונים במחלוקת גדולה על טעמי המצוות בכלל, האם ראוי לתת טעמים לפי השכל. מחלוקת זו קשורה למחלוקת התנאים אם

טו יבמות כג, א. בבא מציעא קטו, א. ועוד. וראה אנצ"ת ערך טעמא דקרא.

טז כמ"ש רש"י חולין מה, א ד"ה כל חלב (וראה רמב"ן ויקרא ג, ט).

יג רמב"ן שמות כב, ל.
יד מורה נבוכים ח"ג פמ"ו.

שוא, כמו שעולה מדברי הרמב"ם על פולחן השדים שהיה נעשה על ידי הפעלת כוחות הנפש הדמיוניים באדם. באיסור אכילת דם יש שתי דרגות: על "דם הנפש", שהנפש יוצאת בו, יש חיוב כרת, ועל שאר הדם איסור לאו ללא כרת – יציאת הנפש היינו דמיון חזק שיש בו 'מיצוי' של הנפש.

בהרבה מקומות הזהירה תורה על הדם, כיון שכל התורה כולה באה לברר את כח המדמה. עיקר תיקון הדם-הדמיון הוא בתפלה, "בעבודת התפלה בכוונה לשפוך נפשו לפני ה' בכל כחו ממש עד מיצוי הנפש [כמו דם הנפש]"¹⁰. בגמרא נאמר "לא תאכלו על הדם", לא תאכלו קודם שתתפללו על דמכם¹¹ – מכאן שהתפלה קשורה במיוחד לתיקון הדם, להתפלל על הדם שיהיה כראוי. כל איסורי אכילה נובעים מהציווי לאדם הראשון שלא לאכול מעץ הדעת טוב ורע. מבואר שתחילה היו אדם וחווה רק עם 'מודעות אלקית', ללא מודעות לעצמם כדבר נפרד (ולכן "לא ידעו כי ערומים הם", לא ראו את עצמם מבחוץ), וחטא עץ הדעת הוא נפילה ל'מודעות עצמית', שהיא כח המדמה השקרי. והרמז: באכילת דם נאמר "**כי הדם הוא הנפש**" = **מודעות**, וההמשך "ולא תאכל הנפש עם הבשר", **נפש בשר** = **עץ הדעת טוב ורע**.

מהפסוק "כל נפש מכם לא תאכל דם"¹² לומדים "להזהיר גדולים על הקטנים"¹³. מכאן שעיקר החינוך הוא לשלול דמיונות שוא. הקטנים אוהבים את עולם הדמיון, אבל צריך לפתח את הדמיון הנכון ולשלול דמיונות שוא. ורמז לשנה שלנו: **דמיונות שוא** = **דם** ועוד 779, **תשעט** – זה הזמן לתקן את הדמיון.

מטשרנוביל שהיה שמן בגופו מהתענוג של אמירת "אמן יהא שמיה רבא".

ובפשטות, מסירת החלב לה' באה ללמד לתת את המובחר לה', שהרי חלב בתורה היינו החלק המובחר, "כל חלב לה".¹⁴ וכן כתב הרמב"ם "שהרוצה לזכות עצמו יכוף יצרו הרע וירחיב ידו ויביא קרבנו מן היפה המשובח ביותר שבאותו המין שיביא ממנו, הרי נאמר בתורה 'והבל הביא גם הוא מבכורות צאנו ומחלביהן'... והוא הדין בכל דבר שהוא לשם האל הטוב שיהיה מן הנאה והטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו, כסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו וכן הוא אומר כל חלב לה"¹⁵. גם את הזמן המובחר בחיי האדם עליו לתת לה'.

בכבש מקריבים גם את האליה. לדעת הרי"ף האליה היא בגדר חלב אלא שהותרה להדיוס¹⁶. בפנימיות, האליה מכוונת כנגד הראש העליון של הכתר (הכולל ג' ראשונות דעתיק), הנקרא "רישא דלא ידע ולא אתידע"¹⁷ ובנפש הוא כח האמונה הפשוטה. לכן האליה קרבה רק בכבש שישראל נמשלו אליו ("שה פזורה ישראל"), ונקראה "חלבו האליה תמימה" – אמונה תמימה, **אליה תמימה** = **ישראל (האליה תמימה = אהיה פעמים הוי)**. והנה אליה חלב דם ר"ת **אחד**, וכן **אליה חלב דם** = 10 פעמים **אחד**. אם כן, יחד עם **אליה תמימה** מצטרף לרמז "שמע ישראל ... **אחד**".

הרחקה מדמיונות שוא

המלה **דם** קשורה לפעל **דמה**, "אדמה לעליון", "וביד הנביאים אדמה", ומבואר שאיסור אכילת דם היינו הרחקה מדמיונות

10 יט תניא פ"ל.

11 כ ברכות י"ב.

12 כא יבמות קיד, א.

13 יז סוף הלכות איסורי מזבח.

14 יח רי"ף חולין לא, א "ואליה גופה אף על גב דמקרי חלב רחמנא שריא". וראה אנצ"ת ערך אליה, דעות נוספות בזה.

הסיפור החסידי

"יָדַע בְּגוּיִם" | רבי שלמה מקארלין

מהאנשים ושאל אותו לפשר ההתקלות. "אתה לא רואה? מול עיניך יש יהודי שנכנס לחצר שלך, פרש סדינים וירד לטבול בבאר שלך". הכומר ובני ביתו פשוט לא ראו זאת – עינים להם ולא יראו – אבל כעת כשמע זאת הכומר מיד ירד בחמתו לחצר בכוונה אחת ויחידה, להרוג את היהודי שהעז כנגדו. הכומר ניגש בחמתו ומגיע עד לרבי שלמה, ורגע לפני שפגע ברבי, נפל עליו פחד לא מובן – הוא הסתובב על עקבותיו וברח מהמקום. הכומר לא ויתר, ושלה בריונים לאכסניה של הרבי, אך המחזה חזר על עצמו. הבריונים נכנסו כדי לפגוע ברבי וגם עליהם נפל פחד לא מוסבר שהניס אותם מהמקום. הכומר הבין שמדובר לא באדם פשוט, שאי אפשר להתקרב אליו, בנוסף על הפלא העצום שלא ראה אותו בתחלה [כמסופר על פינחס, שהיה כמלאך ששליחי מלך יריחו לא ראו אותו – **ישראל** בעצם הוא **רואה ואינו נראה**].

לכן, אחרי כל הסיפור, הוא הגיע כנוע לביתו של ר' יהודה פוסטובר, והתחנן בפני בעל הבית שיבקש מהצדיק, מהאיש הקדוש הזה, שרק ייתן לו לראות את פניו. ר' יהודה פוסטובר העביר את הבקשה, אך הרבי סרב בתוקף – שאחד ערל טמא רשע יראה את פני! בשום פנים ואופן.

כל מה שקרה עורר אצל ר' יהודה תהיה גדולה. הוא נגש לרבי שלמה ואמר שיש לו שאלה אליו, והוא יודה לרבי אם יואיל לענות לו: 'איך יתכן שהכומר הזה, שהוא איש רשע, שונא ישראל כהמן, ערל טמא, הכיר שאתה צדיק וקדוש, ואני, היהודי, עדיין לא מכיר

לפני שהתיישב בקארלין, הסתובב רבי שלמה בעיירות רוסיה הלבנה כדי למצוא מקום בו יוכל לבסס את חצרו. באחת נסיעותיו, הגיע לעירה בשם פוסטוב והתאכסן בביתו של אחד מנכבדי העירה בשם ר' יהודה פוסטובר, שלמרות שלא נמנה על עדת החסידים, הסכים לארח את הרבי. עם הגיע הבוקר שאל רבי שלמה את מארחו היכן נמצא המקוה בעירה. ר' יהודה ענה קצת בציניות שאין בעירה מקוה גברים, כיוון שאין בכך שום צורך הלכתי. "האם יש נהר סמוך לעיר", שאל רבי שלמה. גם על כך ענה ר' יהודה בשלילה. "האם לפחות ישנו באר מים חיים שניתן לטבול בו", שאל הרבי. ר' יהודה ענה בחצי חיוך כי אכן ישנו באר אחד בכל העיירה, אלא שהוא נמצא בחצרו של הכומר שהוא שונא יהודים כהמן, "רק בחצרו יש באר מים".

שמע הרבי, ולתדהמת ר' יהודה הורה לחסידיו לקחת כמה סדינים ולצאת לדרך, לכיוון חצרו של הכומר. הרבי אמר – החסידים עושים, ושיירה של חסידים בראשות הרבי צועדת ברחובות העיירה לכיוון ביתו של הכומר, כשרבים מתושבי העיירה מתקהלים וצועדים בעקבותיהם. הרבי וחסידיו הגיעו לחצר, פתחו את השער בלי לשאול, החסידים פרשו את הסדינים סביב הבאר והרבי "ירד וטבל עלה ונסתפג", כשכל אנשי העיירה צופים במחזה הלא שגרת.

כל אותו הזמן ישבו הכומר ובני ביתו במרפסת, שואפים אויר, ופתאום הם רואים שכל אנשי העיר מגיעים ומתגודדים מחוץ לחצר. מיד שלח הכומר לקרוא לאחד

כח אלקי לאותו צדיק לתקן אותם במדת מה. הרבי עשה כאן נס בחצרו, לא נתן לו לראותו, ואף על פי כן היה תיקון מסוים לאותו כומר שהכיר בקדושתו (כמו שרבי יהודה פוסטובער ראה על הכומר שמכיר עמוק בנפשו הגויית את קדושת הרבי). כשגוי רשע מכיר בקדושת יהודי – סימן שהוא שייך אליו. זהו מיסודי היסודות של החסידות – כמו שאצל הקב"ה "לית אתר פנוי מיניה", כך גם אצל כנסת ישראל-השכינה הקדושה, אין מציאות בעולם, אפילו במקום הטמא ביותר, שאין לה שייכות לנשמה יהודית. גם הדבר הכי טמא בעולם שייך לתיקון של איזה יהודי, ואם מדובר ביהודי קדוש – גם לגוי יש איזו זיקה אליו ויכולת להכיר בקדושתו. זהו האבסורד הכי גדול, אמנם רבי שלמה גירש את הכומר – אך כנראה יש לו קשר אליו.

רבי שלמה לא התיישב בפוסטוב, אם כן, למה ה' הביא אותו לשם ב-**מב** מסעותיו? אפשר לומר שכדי לשלוח את ר' יהודה לאדמו"ר הזקן, אבל גם כדי לתקן את הכומר, הרשע המרושע, שיכיר שיש יהודי קדוש (לפעמים התיקון הוא הוצאת הניצוץ – כאן התיקון היה ההכרה שלו). זהו סוג של קידוש ה' – בהפיכת ר"י פוסטובער לחסיד של רבי שלמה מקארלין אין קידוש ה', אבל בהכרה של הכומר בקדושתו יש קידוש ה'.

זאת [אחרי כל הסיפור]? ענה לו רבי שלמה בפשיטות: 'אתה לא שייך לי, אלא למגיד מליז'ז'נא [אדמו"ר הזקן] – סע אליו'. וכך היה, ר' יהודה נסע לאדמו"ר הזקן ובסופו של דבר נעשה לאחד מגדולי חסידיו.

"אז יאמרו בגוים"

כל הסיפור הזה הוא סיפור של קדושת הברית – מי שיש לו קדושת הברית אינו פוחד מחיות רעות ולעת הצורך יש לו את התכונה הנסית של רואה ואינו נראה. יתר על כן, זהו סיפור על מנהג חסידים לטבול במקוה – לטהר את הברית יותר ויותר, ואין קץ לטהרה. למה גם הצדיק – המתוקן והקדוש, ללא שמץ טומאה – צריך לטבול? כי אין סוף למדרגות הטהרה, וכל טבילה כמוה כעליה מגן עדן לגן עדן.

דבר נוסף שלמדים מהסיפור הוא ענין ההכרה בצדיק – הכרה ב"צדיק יסוד עולם". השאלה במי האדם מכיר היא נקודה עצמית מאד. עם קצת מחשבה על תוכן הסיפור, עולה תובנה עמוקה וחשובה – אותו כומר שונא ישראל כהמן היה 'שייך' לרבי שלמה מקרלין ואילו היהודי לא היה שייך אליו, אלא לאדמו"ר הזקן. מה זאת אומרת? מתברר שגם גוים, אפילו הרשעים הכי גדולים בעולם, שייכים לאיזה צדיק – זהו חלק מהתיקון, יש

מענות ותשובות

שאלה:

פגשתי בבחורה בעלת כשרונות ומידות טובות, השאיפות הרוחניות שלנו זהות ועל פי השכל הכל מתאים וטוב, אך עדיין לא התפתח הצד הרגשי, האם יש בכך עיכוב?

מענה:

כפי שכתבת במכתבך, הראש שלך אומר לך שזה שידוך טוב – "מצא אשה מצא טוב". אם אין דחיה מצד רגש הלב, ורק עדיין לא מרגישים את המשיכה והאהבה הרבה וכו', אזי צריך להיות "מח שליט על הלב", והרגש יתפתח לאחר הנישואין.

שאלה:

לרגל בר מצוה במשפחתנו חשבנו לנסוע יחד לרבי. אנחנו מתלבטים האם כדאי שרק אני אסע עם הילדים הגדולים, או שנסע כל המשפחה.

מחד, נראה לנו שזו תהיה הזדמנות טובה לחוויה משפחתית מרוממת שכזו, שנוסעים כולם יחד "בנערינו ובזקננו" – כך שגם צד הגיבוש המשפחתי הוא סביב נסיעה לרבי. מאידך - אנחנו קצת חוששים שכל הארגון והמאמצים הטכניים עלולים להפריע לצד הרוחני שבנסיעה, ונהיה מרוכזים יותר בהסתדר, להתארגן ולדאוג לכל הילדים, מאשר בצד הרוחני של הנסיעה, תפילות, לימוד והתוועדויות. נודה לעצת הרב.

מענה:

יסוד דרך הרבי - 'כמות מאכט איכות' [כמות עושה איכות] - שכולם יסעו!

שאלה:

קשה לי להיפתח עם חברים והדבר גורם לתחושת ריחוק ביני לבין חבריי. מה גורם לי להיות ביישן? וכיצד ניתן ליצור קשר טוב וקרוב עם חבר?

מענה:

הבושה של האדם תלויה בדימוי עצמי מחד ומדמיונות על יחס הסביבה מאידך. דרך פרקטית ליצור קשר טוב בין חברים היא ללמוד בחברותא עניינים שנוגעים לנפש (מאמרי חסידות שיש בהם 'עבודה'). מתוך הלימוד קל יותר לדבר על נושאים מוסתרים יותר.

שאלה:

אני מכין תכנית מפורטת ללימוד עם מתחילים, יהודים וגויים. בשלב מסוים, די מוקדם, מתחילים עם הבחנה בין 613 מצוות לישראל ו-7 לבני נח. התלמידים לא מסתפקים באמירה 'כך ה' החליט' אלא רוצים להבין את ההבדלים בין יהודי וגוי. אשמח להבהרת הרב בכמה נושאים:

מהות נפשו הבהמית של יהודי – מתי היא נוצרת ומתי היא מפסיקה להתקיים? מהי הנשמה שעולה לבית דין של מעלה, יורדת לגהינם או מתגלגלת? האם היא 'פשוט' נפש אלקית או משהו מורכב יותר? מה מהותה של נפש הגוי? האם היא זהה לנפש בהמית של יהודי, רק שהיא מ-ג קליפות טמאות?

מה קורה עם נפש גוי בבית דין של מעלה והאם גם היא מתגלגלת?

ומחלוקת גדולה האם ה"אדם" כאן קאי על כל בני אדם או רק על יהודים, עיין שם במפרשים. בחסידות מוסבר שמאמר זה קאי על הנפש השכלית דוקא, ושיש הבדל בין הנפש השכלית של היהודי לנפש השכלית של הגוי. כל זה מוסבר היטב במאמר דבור המתחיל "חביב אדם" ש"ת, של הרבי הריי"ץ, עיין שם.

ברור שדנים למעלה גם את הנפש השכלית, הבוחרת בין שתי הנפשות, וגם היא מתגלגלת כו' (גם אצל גוי – נפשו השכלית בוחרת בנוגע לשבע המצוות שלו).

שאלה:

האם כחלק מהישארות הנפש נשארת גם האישיות של האדם, או רק נפש היולית?

מענה:

ודאי שנשארת אישיות (ציור אישי, כמו שעבד את ה' בעלמא דין), כל צדיק ("ועמך לָם צדיקים") בהיכל שלו וכו'.

מענה:

אין הזמן גרמא כעת לענות ביסודיות, לשם כך צריך חיבור שלם, רק כמה הבהרות לעת עתה:

כדי להבין טוב את הנושא, חשוב להקדים ולדעת שהאדם מורכב משלש נפשות, אלקית-שכלית-בהמית, ועיקר ה'בוחר' בו הוא דוקא הנפש השכלית.

דוד המלך אומר (בפרק נא בתהלים, פרק התשובה) "הן בעוון חוללתי ובחטא יחמתני אמי", זאת אומרת שמשעת הזיווג נדבק בזרע כח התאוה, היצר הרע והנפש הבהמית. וכן, לאידך גיסא, מוסבר בתניא שלפי קדושת המחשבה בשעת הזיווג ממשיכים לולד לבוש שעל ידו הוא מקיים תורה ומצוות, היינו סוד הנפש השכלית.

גם לגוי יש נפש שכלית, מלבד נפשו הבהמית. לגוי אין נפש אלקית, ועיקר ההבדל בין יהודי לגוי במה שמשותף להם הוא בין הנפש השכלית שלהם דוקא. המשנה בפרקי אבות אומרת "חביב אדם שנברא בצלם",

ברכות בחשבון

מתמטיקה בפרשת השבוע

זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי? – הנה ביום הקריב אתם לכהן לי-הנה

א. חלוקת פסוק באתנחתא
הפסוק בו נתבונן הפעם הוא, "זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי? – הנה ביום הקריב אתם לכהן לי-הנה". אחד העניינים הראשונים להם יש לשים לב הוא לפיסוק על פי הטעמים. טעם האתנחתא מחלק (כמעט) כל פסוק בתורה לשנים. בפסוק שלנו האתנחתא תחת שם הוי'. עד האתנחתא ז תבות ומהאתנחתא ה תבות, והרמז "זה" סימן לנבואתו המיוחדת של משה רבינו דרך אספקלריא מאירה (הרמוזה במלה הראשונה של הפסוק "זאת"). והנה, על פי שני עדים יקום דבר וגם האות הראשונה והאות האחרונה של הפסוק הן זה! ערך הפסוק כולו 3588 והוא חלק פעמים הוי' סוד הנשמה הנקראת חלק הוי' כמו שכתוב "כי חלק הוי' עמו" (דברים לב, ט). מתוך יב התבות בפסוק רק שתיים הן כפולות של שם הוי': הוי' עצמה ומשחת וערכן ביחד 780 שהוא משולש טל (ששווה הוי' אחד). ממילא שאר התבות בפסוק עולות 2808 ששווה אהבה פעמים יראה.

ב. הפעלים בפסוק
כשנסתכל על הפסוק מבחינה דקדוקית נמצא ש"משחת" ו"משחת" הן שם הפעולה. בפסוק יש גם 4 פעולות: משחת ומשחת

ג. מבנה הפסוק
בפסוק יש $49 = 7^2$ אותיות. והנה, האות הראשונה היא ז, וכן מספר האותיות = רבוע האות הראשונה נצייר את הפסוק בצורת הרבוע של 7:

זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי י-הנה
ביום הקריב אתם לכהן לי-הנה
= אהרן ועוד 49 פעמים בניו
נמצא שאהרן, הוא שער הנון ביחס לבניו.

ז א ת מ ש ח ת
א ה ר ן ו מ ש
ח ת ב נ י מ
א ש י י ה ו ה
ב י ו ם ה ק ר
י ב א ת ם ל כ
ה ן ל י ה ו ה

רק אהרן בניו עולה 324 והיינו 18^2 (חי ברבוע). שאר הפסוק שווה 3264 שהוא 48 פעמים 68, כאשר 68 הוא ערך בניו וכן חיים. נמצא שכל הפסוק

זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי י-הנה
ביום הקריב אתם לכהן לי-הנה
= אהרן ועוד 49 פעמים בניו
נמצא שאהרן, הוא שער הנון ביחס לבניו.

זאת משחת אהרן ומשחת בניו מאשי י-הנה
ביום הקריב אתם לכהן לי-הנה
= אהרן ועוד 49 פעמים בניו
נמצא שאהרן, הוא שער הנון ביחס לבניו.

2146 או 37 פעמים 58. ערכן של האותיות בדילוג השני:

א ה ר ן ו מ ש

א ש י י ה ו ה

י ב א ת ם ל כ

עולה, 1442 ששווה 7 פע' 206. ואם כאן, יש לנו כפולות של 7 13 23 37.

השורה העליונה של הרבוע מורכבת משתי המלים **זאת מְשַׁחַת** ששוות 1156 או 34^2 (אח"כ **אהרן** שווה 16^2).

האותיות בטור היורד בצד ימין

ז
א
ח
א
ב
י
ה

עולות 34, **טוב טוב**.

דילוג טורים הראשון הוא:

ז	ת	ש	ת
א	ר	ו	ש
ח	ב	י	מ
א	ה	ה	ה
ב	ו	ה	ר
י	א	ם	כ
ה	ל	ה	ה

עולה 2024 שווה 23 פעמים 88. ואילו הדיילוג השני,

א	מ	ח
ה	ן	מ
ת	נ	ו
ש	י	ו
י	ם	ק
ב	ת	ל
ן	י	ו

עולה 1564 שהוא 23 פעמים 68 (הכל ביחד כאמור שווה 3588 והוא 23, **חיה**, פעמים 156, **יוסף**, **עוף**).

ארבע פנות של שלוש אותיות:

נתבונן כעת ברבוע זה. הרבוע הפנימי כולל 9 אותיות:

ב נ י
י י ה
ו ם ה

ערכן 138 ששווה **מנחם** (וכן **חלק** כמבואר למעלה). שאר האותיות סביב הן:

ז א ת מ ש ח ת
א ה ר ן ו מ ש
ח ת
א ש
ב י
י ב א ת ם ל כ
ה ן ל י ה ו ה

וערכן עולה 25 פעמים 138 או 3450 שהוא 10 פעמים **משה** (שהתנבא ב"זה").

כידוע, כל רבוע הוא סכום של שני מספרים משולשים עוקבים. ובמקרה שלנו:

$$\Delta 6 + \Delta 7 = 7^2$$

והנה, בפסוק שלנו, עד האתנחתא, יש 28 ($\Delta 7$) אותיות ומהאתנחתא עוד 21 ($\Delta 6$) אותיות.

השם **משה** רמוז בדילוג שוה של 10 אותיות:

וּמְשַׁחַת בְּנֵי מִאֲשֵׁי-יְהוָה בְּיָוֵם הַקָּרִיב
הדילוג כולו כולל 21 אותיות ונשארו 28 אותיות, כמו בחלוקה הנ"ל של 49 למשולש 7 ומשולש 6. 21 ($\Delta 6$) האותיות של דילוג משה ערכן 1256 שווה 1000 (רמז לאורות שקבל משה במתן תורה) ועוד **אהרן**.

דילוג שורות הרבוע הנ"ל הוא:

ז א ת מ ש ח ת
ח ת ב נ י ו מ
ב י ו ם ה ק ר
ה ן ל י ה ו ה

ערך האותיות בדילוג שורות זה שווה

כעת לפי חלוקה זו של האותיות לרבע, ארבע הפנות והנקודה האמצעית הן ז א ה ה י שסכומן כה, והוא 7Δ. דילוג אותיות במקיף הרחוק הוא:

ז
 ח מ
 ח ו
 ה א
 ת ר
 י ו
 ה

וערכו 784 ששווה 28² ברבוע, "פְּעֻלַת צְדִיק [לְחַיִּים]" (משלי י טז).

ה. דילוג בפסוק

נסיים עם חלוקה נוספת של אותיות הפסוק ל-25 אותיות ול-24 אותיות על ידי שנדגיש את שני הדילוגים, החיצוני והפנימי בפסוק. החיצוני:

זֹאת מְשַׁחַת אֶהְרֹן וּמְשַׁחַת בְּנָיו מֵאִשֵּׁי י-הוּה
 בְּיוֹם הַקָּרִיב אַתֶּם לְכַהֵן לִי-הוּה
 2268 שווה 7 פעמים 324 (אהרן בניו), 25
 כה (תברכו) אותיות עולות 1320.
 והפנימי:

זֹאת מְשַׁחַת אֶהְרֹן וּמְשַׁחַת בְּנָיו מֵאִשֵּׁי י-הוּה
 בְּיוֹם הַקָּרִיב אַתֶּם לְכַהֵן לִי-הוּה
 בדילוג הפנימי, ממוצע כל אות שווה הכל
 והוא 10Δ.

ז א
 ח ת
 ש

י
 ה ו
 עולה 813 והוא "וַיֹּאמֶר אֱ-לֹהִים יְהִי אֹר
 וַיְהִי אֹר" (אהרן הוא "בְּאֹרֶךְ נְרָאָה אֹר",
 תהלים לו, י).

שאר האותיות הן:

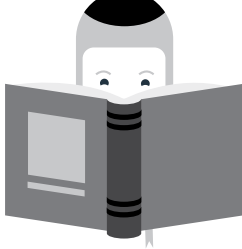
ת מ ש
 ה ר ו מ
 ח ת ב נ י מ
 א ש י י ה ו ה
 ב י ו ס ה ק ר
 ב א ת ס ל
 ל י ה

וסכומן 2775 או משולש 74 (והיינו
 2775-שווה 37 פעמים 75 ששווה כהן).

ד. חלוקת הרבוע לשני משולשים

נצייר כעת את הרבוע של 7 בסיבוב של 45 מעלות כך שנקבל את המשולש של 7 על גבי המשולש של 6 בדיוק לפי חלוקת הפסוק על ידי האתנחתא:

ז
 א ת
 מ ש ח
 ת א ה ר
 ו מ ש ח
 ת ב נ י מ
 א ש י י ה ו ה
 ב י ו ס ה ק
 ר י ב א ת
 ס ל כ ה
 ל ל
 ה ו
 ה

לא תכבה

המדור לילדים

בסמיכות לכפסת הראשית, אוזח בידו כפלי פריצה ו... מתפלל! נשמע לכם הגיוני? למה שה' יעזר לו? הרי הוא פועל כרגע נגד רצונו! הגנב רוצה להצליח באמת? שיסגר את העסק שלו... הדרך הישרה והפשוטה ביותר להתמודד עם הרע שלנו היא פשוט לעזב אותו. אי אפשר לגשת אל ה' עם בגדים מלכלכים. הסדר הנכון הוא: קדם מתנקים, עושים תשובה ועוזבים את המעשים הרעים, ואז יכולים להתקדם הלאה ולעלות בקדש. יודעים איך נקרא מי שמונסה להתקדם מבלי לעב את הרע שבתוכו? "טובל ושרץ בידו". שום מקנה טהרה או מען לא יועילו לו.

יש אנשים שמתוה פונה טובה מעדיפים להתעלם מהרע, לחשב כאלו אינו קיים, ורק לעשות טוב. הבטיחה היא שמהתעלמות לא פתרה את הבטיחה. דוקא את אותם אנשים מסגל היצר להפתיע בדייק בזמן שהם לא מוכנים. כפי שלא נהיה מפתעים, עלינו להפיר היטב את הסכנות האורבות לנו, לדעת היטב מיהו היצר הרע ובאלו דרכים מתחכמות הוא מנסה אותנו. איך אומרים הרופאים? הכרת המחלה היא כבר חצי תרופה. ברגע שאני יודע מהי

"שוב התעלול שלהם? צריך ללמוד אותם לקח. אחת ולתמיד", הכריז עמית וקרא לעמו. ואז הם נפסקו? "הקשה אוראל." הרבה יותר יעיל יהיה לשכלל את התכנית שלנו. אף אחד כבר לא יתחס אליהם יותר." "חברים", הפתיע זושא, "למה שלא נציע להם להצטרף?"
 נו, ומה דעתך רזי?

"על האש שלך", פנה המגיד ממעזריטש אל רבי שניאור זלמן, תלמידו הצעיר, "לבער תמיד ובחזק - לא תכבה". הבטיחה שלך תכבה גם את ה'לא' הכי חזק בעולם!". במלים אלו הצית המגיד את אש חסידות חב"ד בלבן של אדמו"ר הזקן.

מהי הדרך הנכונה לכבות את ה'לא'? כלנו רוצים ומשתדלים לעשות טוב, אבל לא תמיד קל לנו. לפעמים מישהו אחר מפריע לנו ולפעמים אותו מישהו נמצא בתוכנו. מהי הדרך הנכונה להתגבר על הרע?

סור מרע ועשה טוב

במצלמות האבטחה של רשת מחסני חשמל נצפתה התמונה הבאה: גבר רעול פנים כבן 30 עומד בשעה 02:37 בלילה

דיוחה הרבה מן החשף.
 רק מה? צריף אור חזק, כזה שלא
 נבהל מחשף, שמפיר אותו היטב אבל
 יודע ש' יותר חזק ממנו. אחרת שוב
 נהיה כמו אלו שמתעלמים מהרע
 ומפתעים ממנו בסבוב...

סור מרע והפך אותו לטוב

אנחנו רוצים לנצח ולהכניע את הרע;
 אנחנו רוצים גם להאיר במעשים טובים
 עד שפכר לא נרגיש בקיומו; אבל גם אם
 הוא נעלם מעינינו - הוא עדין קיים, ולכן
 יש גם דרך שלישית, שגם אותה למד
 אותנו הבעל שם טוב - "סור מרע ועשהו
 טוב". לא רק לגביר עליו אלא ממש להפך
 אותו ולצרוף לכחות הטוב.

זוכרים את פתה ו משבוע שעבר?
 את כל הפראות השלילית שלקחם הם
 הצליחו להפך למרץ הכי גדול לדברים
 טובים. רבי פינחס מקוריץ היה אומר:
 הצדיק הכי גדול אוהב דוקא את הרשע
 הכי גדול. יודעים למה? כי אם הוא כל כך
 גדול ברשעות שלו סימן שכל דבר אצלו
 הוא בגדול. הוא לא מסגל להיות צדיק
 קטן, הוא מקרח להיות דוקא צדיק גדול!

הכנעה, הכדלה, האמקה

הרעיון שלמדנו היום הוא דגמה
 מציינת לסוד גדול בעבודת ה' שמלמד
 אותנו הבעל שם טוב: הכנעה, הבדלה
 והמתקה:

הספנה אוכל להתגונן מפניה ולהתגבר
 עליה. לפעמים עדיף פשוט לעקף אותה.

סור מרע על ידי עשה טוב

הכרת הספנות היא דבר חשוב. לריב
 עם היצר ולנצח אותו - זו כבר ממש
 הצלחה. אבל לפעמים עלולה להתגלות
 בדרך הזו בעיה קטנה... איך אמר לי פעם
 מישהו? "זהו, שברתי את היצר הרע שלי.
 כעת יש לי כבר שנים..." ושמע לכם רק
 בדיחה? אחרי שהוא הסביר לי הבנתי
 שהיא גם רצינית. היתה לו בעיה קשה
 של התנשאות, הרגשה שהוא יותר שונה
 מכל מי שסביבו. הוא יותר חכם, יותר
 עדין, יותר מתחשב - העקר יותר. בבעיה
 הזו הוא החליט לטפל. הוא למד בספרים,
 התפלל על פה, שגן לעצמו משפטים
 מתאימים, עד שיום אחד גלה שפעת...
 גם בעבודה על המדות הוא יותר מכלם!
 אז הנה לנו יצר הרע בכפל מבצעים...

מי שעסוק רק במאבק ומלחמה ברע
 עלול לשפח שזהו רק נסיון מאת ה',
 שיש בו כחות גדולים לגבר עליו. מרב
 התעסקות עמו הוא מתחיל גם קצת
 להתלכלך. בא הבעל שם טוב ומלמד
 אותנו דרך שונה - "סור מרע על ידי
 עשה טוב!" במקום לריב עם הרע
 ולהתנצח אתו צריף להגביר את הבערה
 של הטוב. ככל שהטוב יתחזק ויגבר כך
 ילך החשף ויעלם, עד שנפסיק להרגיש
 שהוא קיים. אתם יודעים, אפילו מעט אור

העולם! זו גאונות יחידה, והיא גאונה טובה, כי היא באה הישר מה' יחידה' שבנפש. כעת במקום לרבי עם התכונה הרעה אני מתמקד בעשייה טובה, והרע בידל ממני מאליו. זהו "סור מרע" לפי גרסת ההבדלה.

שלא נשפח! בחלומות שלנו על גאלה חולף כל הרע שבעולם ועובר כליל. הוא הופך לטוב ומצטרף לשירותיו, והמהפך הזה נקרא המתקה. למה? כי אין יותר מתוק מרע שהופך לטוב!

שנזכה לאש תמיד יוקדת!

שבת שלום ומברך!

כי

אם אני חושב את עצמי למשלים, או קרוב לך, אני טועה טעות מרה. זהו סימן לך שאני בעצם מנפח מגאונה, ועלי להכניע אותה. עלי להכניע בפני ה', להודות במצבי ולפעל בהתאם לך: אטפל בתכונה הרעה שלי ואתאמץ להתגבר עליה. אם אפגש אדם שמתנהג בדרך רעה אחשש להסחף אחריו ולכן אתרחק ממנו. זהו הפרוש הפשוט של "סור מרע", פרוש ההכנעה.

אבל התכונות הרעות הן לא הדבר היחיד שיש בי. בואו לא נשפח, יש בתוכי ובתוך כל יהודי נפש אלקית טהורה שנתנה לנו מלמעלה. אני יהודי, ה' בחר בי ונתן בי כח להאיר את כל

שאלת השבוע:

מה הן שלש הדרכים בעבודת ה' לגבר על הרע?

בין הפותרים נכונה יגרלו שני פרסים: לוח בול פגיעה ושח/דמקה.

תשובות יש לשלח לד"א ל maosime@gmail.com

או בטלפון 079-9211452 עד יום ב' הקרוב

הפרסימ בחסות:

צעצועי רוזנפלד

יפו 34 ירושלים | טלפקס 02-6240854

על יסוד אבא

שמעת? האריז"ל נתן כוונות והגדרות למה שמתחולל בעולמות העליונים בכל

עת, בימות החול, בשבתות ובחגים - ותפקיד החסידות להפנים את הדברים בהשכלה ובעיקר בעבודת הלב הקרובה אלינו. סוד נס פורים הוא הארת יסוד אבא באופן חריג, שלא היה קודם, וחוזר בכל שנה בחג הפורים - "והימים האלה נזכרים ונעשים" - אך מה המשמעות בעבודתנו?

בשיעור הגדול בחוברת הזו (ובקיצור בנקודה שבראשה), מרחיב הרב גינזבורג - כדרכו - את היריעה, במובנים רבים. כדי להבין את הגילוי שבחג הפורים, הוא מקדים ומפרט מהו הסוד ה'רגיל' והקבוע של גילוי יסוד אבא, בחמש מדרגות בעולם האצילות, שכל אחת באה לידי ביטוי בעבודת כל יהודי - בהתקשרות שלו לה, באהבתו המסותרת, ברחמיו, במדת האמת שלו ובתפלות. על גבי זה באה ההארה המיוחדת לפורים, ומתוך כך גם התפתחות מחודשת - שכבר אינה מפורטת באריז"ל - כיצד נמשכת הארה זו בדורות הבאים, אצל הבעל שם טוב ואצל המשיח, בהחדרת הבטול גם בעבודת הלב וגם בהתמודדות עם רדיפת הקדמה הטכנולוגית.

מעונין להצטרף לצוות המפיצים של **ואביטה?**

רוצה להצטרף לתפוצת המייל שלנו ולקבל את כל ההודעות והשיעורים?

שלח מייל לכתובת: **tiel@pnimi.org.il**

רוצה לשמוע את שיעורי וניגוני הרב? התקשר לפנימי-פון במספר **079-9211452**

לפניות בנושא העלון: **052-4295164**

pnimi.org.il

לרכישת ספרים ודיסקים של הרב גינזבורג בירושלים: **02-6761901** בין השעות 18:00-21:00 בלבד